

Årsrapport 2021

Nidaros bispedømme

Nidarosen bæspatjelte

DEN NORSKE KYRKJA

Innholdsfortegnelse

.....	0
1. Leders beretning	3
2. Introduksjon til bispedømmet og hovedtall	5
2.1 Biskop og bispedømmeråd	5
2.2 Sokn, prostier og bispedømmegrenser	5
2.3 Saemien Åålmege.....	5
2.4 Formål og samfunnsoppdrag	5
3. Årets aktiviteter og resultater	8
3.1 Sammendrag av resultater, måloppnåelse og ressursbruk.....	8
3.2 Omtale av resultater og måloppnåelse.....	8
3.2.1 Gudstjenesteliv	8
3.2.2 Samisk språk i gudstjenestelivet	9
3.2.3 Kirkelig vigsel	9
3.2.4 Kirkelig gravferd	9
3.2.5 Sør-samisk menighet	10
3.2.6 Dåp og trosopplæring.....	11
3.2.7 Oppslutningen om dåp	11
3.2.8 Trosopplæringstiltak.....	11
3.2.9 Konfirmasjon	13
3.2.10 Samarbeid mellom skole og kirke.....	15
3.2.11 Tilbud for unge i menighetene	15
3.3 Kommunikasjon	19
3.4 Kultur	22
3.5 Kirke og samfunn	22
3.5.1 Menigheter med diakonal betjening.....	22
3.5.2 Kirken i det offentlige rom	25
3.5.3 Vennskap, misjon og dialog	26
3.5.4 Pilegrimsarbeid	27
3.5.5 Retreat- og stillhetsarbeid	29
3.6. Rekruttering og frivillighet.....	30
3.6.1 Vigslinger	30
3.6.2 Flere engasjeres til frivillig tjeneste i kirken	30
3.6.3 Rekruttering til prestestillinger	31
3.6.4 Inkluderingsdugnaden.....	32
3.6.5 Bemanning – presteskap og administrasjon.....	32
3.7 FNs bærekraftsmål	33

3.8 Biskopens virksomhet	34
4. Styring og kontroll i virksomheten.....	36
4.1 Arbeidsmiljø	36
4.1.1 Sykefravær	36
4.1.2 Medarbeiderundersøkelsen.....	36
4.2 Likestilling	37
4.2.1 Likestilling, inkludering og mangfold.....	37
4.2.2 Kvinneandel	38
4.2.3 Ansatte med funksjonsnedsettelse.....	39
4.2.4 Rutiner for varsling av kritikkverdige forhold internt i virksomheten	39
4.3 Vurdering av mislighetsrisiko.....	39
5. Vurdering av framtidutsikter.....	41
6. Årsregnskap	42

1. Leders beretning

Kirkens identitet og oppdrag finner vi i fellesskapet, i møte med hverandre og møte med Gud. 2021 har derfor vært nok et krevende år da det er blitt lagt sterke begrensinger på fellesskap og samvær under korona-pandemien. Samtidig er det vist stor kreativitet og innsats fra ansatte og frivillige for å møte mennesker i alle livets faser. En stor takk rettes til alle i menighetene som har bidratt til at kirken har vært til stede og møtt mennesker i alle lokalsamfunn i bispedømmet også i 2021.

Vi kan kjenne oss igjen i beskrivelsen av Cathrine Fox:

«Og hvorfor sier vi at kirkene åpner igjen, som om ikke kirken har fortsatt sin virksomhet hele tiden, online og gjennom nettverkene for hjelp og støtte? Hva om vi har vært mer åpne enn noensinne, mer inkluderende for dem som av ulike grunner ikke kan komme seg over terskelen til en fysisk bygning?» (Fra boken Tales of Lindford av Cathrine Fox)

Måloppnåelse

Tall for kirkelige handlinger som dåp, konfirmasjon og vigslar viser at aktiviteten og oppslutningen har holdt seg på samme nivå som i 2020, men lavere enn årene før pandemien. Andelen dåp av fødte gikk opp med 5 prosentpoeng fra 2020 til 2021.

For gravferder kan det se ut som om nedgangen i andelen kirkelige gravferder har stoppet opp. I Trondheim hvor konkurransen overfor annen type gravferd har vært stor, er det gledelig å se at andelen kirkelig gravferd har økt noe. Men en skal være forsiktig med å trekke slutninger ut ifra pandemi-årene.

Gudstjenestedeltakelsen har hatt en dalende tendens over mange år, men under pandemien har den utviklingen blitt forsterket. Under pandemien ser vi at oppslutningen er mer enn halvert. Nedgangen de siste to årene skyldes i stor grad antallsbegrensningene for deltakere på gudstjenester, men spørsmålet er om vi makter å vinne tilbake oppslutningen når begrensningene nå er tatt bort.

Det å gjenopprette oppslutningen om fysiske gudstjenester og andre kirkelige aktiviteter fordrer et systematisk og strategisk arbeid på alle nivåer i kirken, slik at det igjen blir en naturlig del av livet til våre medlemmer å delta i menighetens aktiviteter.

Formidling og kommunikasjon er en viktig oppgave for kirken. Medlemsundersøkelsen fra 2021 viser at vi trenger å forbedre kommunikasjonen.

Nye erfaringer og forbedret kompetanse på digital kommunikasjon under pandemien kan være med å styrke vår evne til bedre dialog og kommunikasjon med både medlemmer og samfunnet generelt.

En hovedoppgave for bispedømmet er å sikre tilstrekkelig prestedtjeneste i alle sokn og lokalsamfunn i Trøndelag. Rekrutteringssituasjonen er bekymringsfull. I 2021 tilsatte vi kun seks prester i faste stillinger, mens 10-12 stillinger står uten fast tilsatt prest. Med tanke på at mange av dagens prester er i alderen 55 –70 år, vil behovet for nye prester øke i årene fremover. Det er gledelig å registrere at det er flere godt voksne som har startet opp å kvalifisere seg til prestedtjeneste samtidig som de arbeider som prestevikarer. Noe av den samme situasjonen ser vi også for rekruttering av diakoner, kantorer og organister, trosopplærere og kateketer. Det er behov for en rekrutteringsinnsats i hele bispedømmet og i kirken ellers.

Det har vært stort fokus på ansattes arbeidsmiljø i 2021. Det er gjennomført medarbeiderundersøkelse for alle ansatte i trossamfunnet Den norske kirke. Det er gjennomført en kartlegging av arbeidsforhold for tilsatte med LHBT+ identitet og en arbeidsmiljøet for kvinner i prestedtjeneste er undersøkt. Alle tre rapportene gir verdifull kunnskap om arbeidsmiljøforhold og vil bli fulgt opp i 2022.

2021 var første året hvor FNs bærekraftsmål var en integrert del av bispedømmerådets virksomhetsplan. Allerede nå kan vi se spennende samarbeidsmuligheter. Blant annet har bispedømmet inngått samarbeid med Bærekraftsenteret i Trondheim og Folkehelsealliansen i Trøndelag. Fornyet kontakt med Kirkens familievern og Bufdir er også eksempler på gode samarbeidskonstellasjoner. Kirkens rolle i sivilsamfunnet og som en troverdig samarbeidsaktør, gir nye muligheter.

Kirkelig organisering har stått på dagsorden i hele 2021. I dette arbeidet er det viktig at kirken lokalt og regionalt klarer å stå sammen og samhandle. Under pandemien har kontakten og samhandlingen mellom bispedømmet og fellesrådene blitt styrket. De gode kontaktpunktene mellom proster, kirkeverger og bispedømmerådet må tas vare på og utvikles videre. Endringsprosesser er alltid krevende. Det er derfor viktig å bidra til en respektfull og åpen dialog og være innstilt på å samles om de vedtak som blir gjort.

Nidaros har et særlig ansvar for å ivareta samisk kirkeliv i sørsamisk område. Sørsamisk språk og kultur er under press. Det handler om å være minoritet i minoriteten, om historie, språk, nærhet til tradisjonelt levevis og reindrift i et område som strekker seg på begge sider av riksgrensen. Bispedømmerådet har derfor i dialog med Saemien Áálmege startet opp en prosess hvor vi ser på mulighetene for at SÅ kan bli en kategorialmenighet for hele det sørsamiske området. Det har blitt ført uformelle samtaler med Samisk kirkeråd og med Härnösand stift. Bispedømmerådet har ambisjon om å få til en formell prosess rundt en slik utvikling og avklare eventuelle kirkerettslige og andre hindringer. Kanskje kan vi markere oversettelsen av Det nye testamente for første gang til sørsamisk i 2024, med en felles samisk menighet i hele det sørsamiske område?

Ressursutnyttelse

For mange ansatte i menighetene har 2021 vært et krevende år. Det skyldes særlig mye usikkerhet og endringer og avlysninger og tilrettelegging under pandemien.

Færre arrangement, møtevirksomhet og reiser har gitt bispedømmerådet et handlingsrom til å øke tilskudd til lokalmenighetene. Dette er blitt tatt svært godt imot. Bispedømmerådet har også i 2021 bidratt til gudstjenester er blitt strømmet. Det gjaldt blant annet gudstjenestene fra Nidarosdomen i påsken 2021.

Rekrutteringssituasjonen har ikke bedret seg i 2021. Flere steder er bemanningen på et minimumsnivå og vi har opplevd at gudstjenester er blitt avlyst for å sikre tilstrekkelig bemanning til å håndtere prioriterte oppgaver som gravferd og beredskap.

Biskop i Nidaros

Leder i Nidaros bispedømmeråd

Stiftsdirektør

2. Introduksjon til bispedømmet og hovedtall

Nidaros bispedømme (fra ca.1030) er, sammen med Bjørgvin, Norges eldste bispedømme, og fra år 1153 til 1537 var Nidaros erkebispesete.

2.1 Biskop og bispedømmeråd

Nidaros bispedømme ledes av bispedømmerådet og to biskoper. Biskop Herborg Finnset er biskop i Nidaros i alle prosti med unntak av Domprostiet. Preses i Bispemøtet Olav Fykse Tveit er biskop i Nidaros Domprosti. Brit Skjelbred er leder av bispedømmerådet. Stiftsdirektør Steinar Skomedal er daglig leder for bispedømmerådets virksomhet.

2.2 Sokn, prostier og bispedømmegrenser

Nidaros er inndelt i ni prostier hvorav to prostier har felles ledelse som en forsøksordning. Fra 2020 er det 119 sokn, 34 fellesråd og 38 kommuner i bispedømmet.

2.3 Saemien Åålmege

I tillegg til de geografiske soknene i Nidaros bispedømme, er Saemien Åålmege (samisk menighet i sørsamisk område) organisert som en kategorialmenighet, som dekker deler av Sør-Hålogaland, Hamar og Møre bispedømmer, foruten Nidaros. Medlemmene i Saemien Åålmege er også medlemmer i sine geografiske lokalmenigheter.

2.4 Formål og samfunnsoppdrag

Barne- og Familiedepartementet formulerte i tildelingsbrevet til Den norske kirke for 2021 formålet for bevilgningen slik:

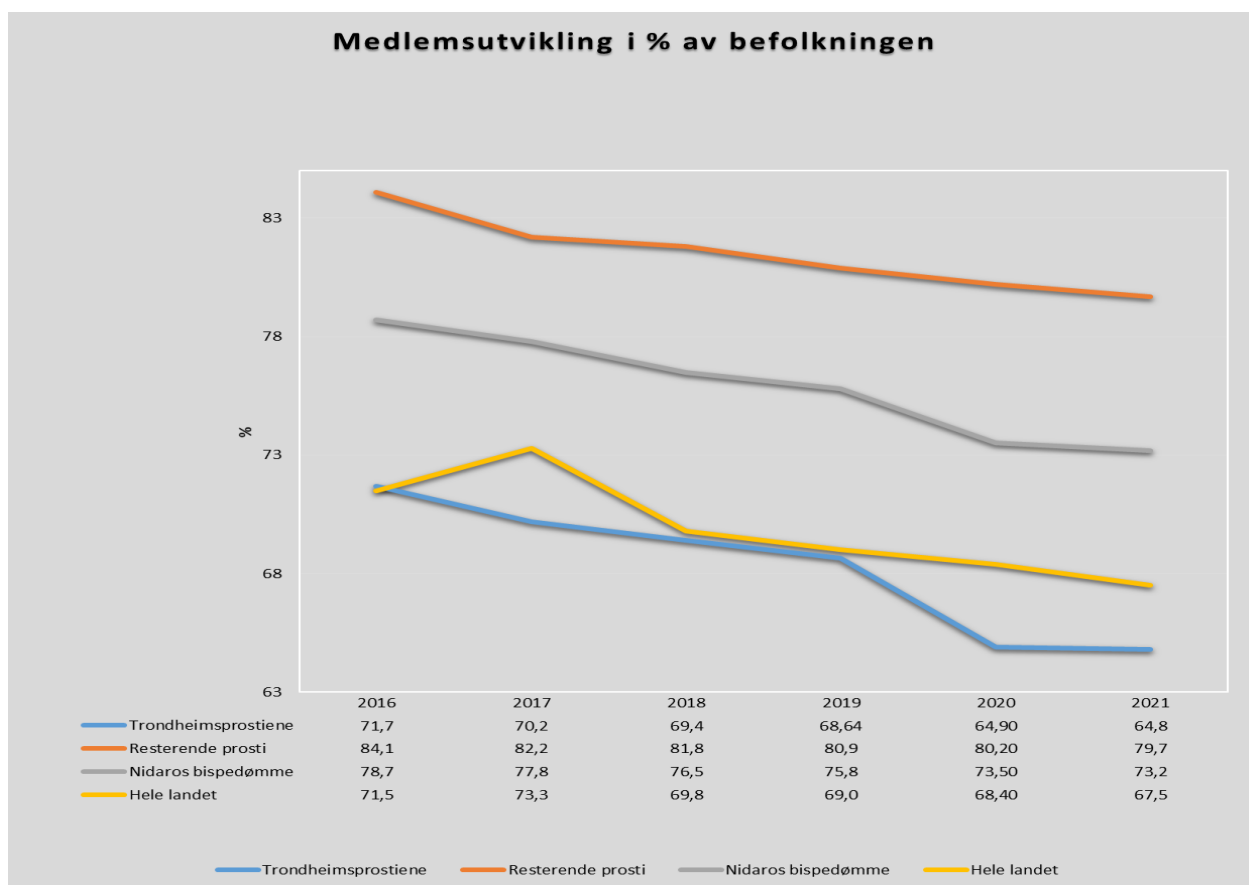
Finansieringa av Den norske kyrkja skal leggje til rette for at kyrkja framleis kan vere ei folkekyrkje med ei sterk lokal forankring. Dei som er medlemmar av kyrkja, skal kunne ta del i gudstenester og kyrkjelege handlingar der dei bur. Ei folkekyrkje blir kjenneteikna av at folk sluttar opp om kyrkja, og at ho er synleg i lokalsamfunna, både som trussamfunn og kulturberar. Dette byggjer på at prestenesta har gode vilkår, og at kyrkjebygga blir haldne i hevd. Det er og viktig at dei kyrkjelege organa har legitimitet og forankring hos medlemmane. Då er det ein føresetnad at det blir gjennomført demokratiske val både på lokalt, regionalt og nasjonalt plan i kyrkja. Staten si oppgave er å gi kyrkja høvelege rettslege og økonomiske rammer for arbeidet sitt, slik at kyrkja kan halde fram som ei demokratisk folkekyrkje. Strategiar og tiltak for å nå målet må kyrkja sjølv utforme.

I samsvar med overstående har Kirkemøtet formulert sin visjon slik: *Mer himmel på jorda.* Strategiplanen for Den norske kirke for perioden 2022-2029 ble vedtatt i 2021.

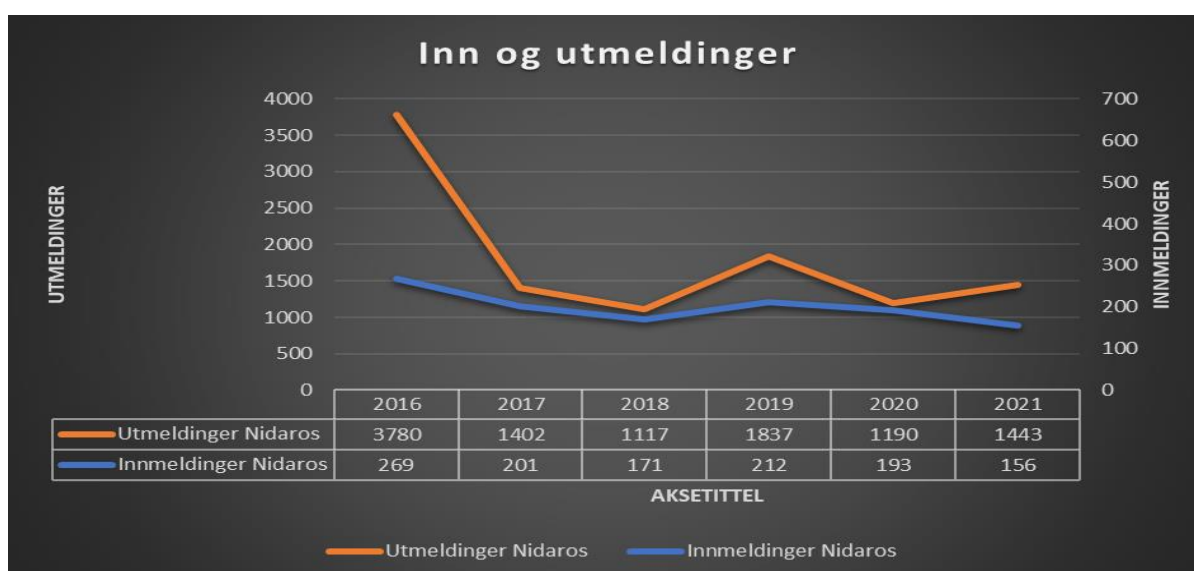
For biskop og bispedømmeråd er det naturlig å framheve formålet for prestedtjenesten særskilt:

«Alle lokalsamfunn og medlemmer skal bli betjent med gudstjenester, kirkelige handlinger, dåps- og konfirmantopplæring, sjelesorg og sykebesøk – i tillegg til forkynnende og menighetsbyggende arbeid.»

Nidaros bispedømme ser sitt formål som en del av et samfunnsoppdrag hvor kirken skal ta vare på kulturarven og formidle et håpsbudskap til mennesker i dag.

A- Andelen av befolkningen som er medlemmer i Dnk i Nidaros har gått marginalt ned i 2021 til 73.2% (- 0.3%). Inn- og utmeldinger viser også små variasjoner de siste 4 år.

B- Utvalgte volumtall: antall døpte, konfirmerte, vigslar, gravferder, gudstjenester totalt og deltakere samlet, inkl. tall fra 2015 – 2020.

Volumtall	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
-----------	------	------	------	------	------	------	------

Døpte	3442	3316	3035	2887	2736	2334	2716
Konfirmerte	3961	3726	3549	3499	3386	3572	3373
Kirkelige vigslar	733	746	663	652	594	388	438
Kirkelige gravferder	3207	3194	3259	3158	3091	2998	3067
Gudstjenester totalt	5819	5802	5762	5666	5626	4877	5341
Gudstjenestedeltakere	501513	491971	469053	468247	455158	221329	232120

C- Nøkkeltall for årsregnskapet.

Nøkkeltall for årsregnskapet	2018	2019	2020	2021
Antall årsverk, m/fratrekk eksternt finansierte	132,3	125,6	137	134,7 *
-herav prestedtjeneste	115,5	110,2	123	122,6
Samlet tildeling budsjettgruppe 1	118 558	119 274	118 064	120 532
Netto driftskostnader	115 451	119 760	118 983	121 463
Lønnsandel av driftskostnader	89,30 %	88,20 %	89,40 %	88,40 %
Andel lønn brukt i prestedtjenesten	79,70 %	79,20 %	80,50 %	78,80 %
Lønnskostnader pr årsverk	779	841	777	797

* Endringer i antall årsverk fra 2020 til 2021 handler om at stillinger i Saemien Åålmege og eksternt finansierte stillinger som sekretær for studentprestene + en prestedstilling i Domprostiet + frikjøp av nestleder i PF (til sammen 4,7 årsverk) ikke tas med i antall årsverk i 2021. Korrigert for dette er det ingen endring i antall årsverk i 2021. Vi er usikre på om oppstillingen av årsverk blir korrekt, da det kun er 1 prestedstilling + en halv stilling som studentprestsekretær som faktisk finansieres av eksternt partner.

3. Årets aktiviteter og resultater

3.1 Sammendrag av resultater, måloppnåelse og ressursbruk.

Årets aktiviteter og oppslutningen om dem er tydelig preget av pandemien som har satt sterke begrensninger på de fleste aktiviteter. Vi skal derfor være forsiktige med å trekke konklusjoner fra utviklingen i 2021 og 2020, selv om vi kan se enn viss innhenting både med hensyn til gudstjenesteoppslutning, dåp, vigslor og kirkelig gravferd i 2021 i forhold til 2020. Konfirmasjonsoppslutningen har sunket siste år.

Økningen i andel kirkelige gravferder er ikke lett å forklare og vi må se et eventuelt trendskifte over tid. Gravferdsoppslutning er en viktig parameter for oppslutningen om folkekirken. Det er derfor grunn til å si at folkekirken ikke er svekket i Nidaros under pandemien.

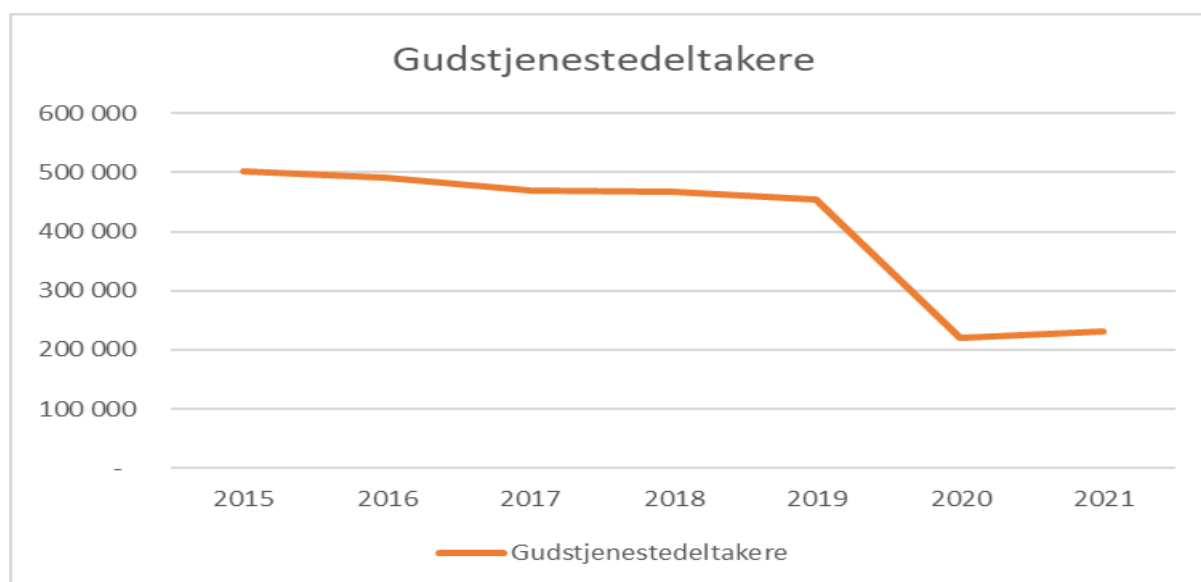
Rekrutteringssituasjonen er fortsatt vanskelig til kirkelige stillinger. Det er brukt betydelige ressurser for å styrke rekrutteringen, men tilgangen på søkere er fortsatt for lav.

Bispedømmerådet har støttet det lokale menighetslivet med betydelige økonomiske tildelinger. Innsparinger på reiser og møteaktiviteter er blitt omdisponert til tilskudd til lokalmenighetene.

3.2 Omtale av resultater og måloppnåelse

3.2.1 Gudstjenesteliv

2021 ble et år sterkt preget av koronaepidemiens utfordringer og begrensninger. Det ble feiret flere gudstjenester enn i 2020, men færre gudstjenester sammenlignet med siste «normalår», 2019. Antall deltakere viser en liten økning på 11 000 deltakere siste år. Gudstjenestedeltakelsen er på under 50% av deltakelsen for 5 år siden.

Det er dramatiske tall på oppslutning om gudstjenestelivet. Å øke gudstjenestedeltakelsen vil måtte få større fokus i tiden fremover. Bak disse tallene rapporteres det også om stor lokal ekstrainsats for å legge til rette for feiring av dåps- og konfirmasjonstidens gudstjenester. Antallsbegrensninger har blitt kompensert med flere gudstjenester for mindre grupper.

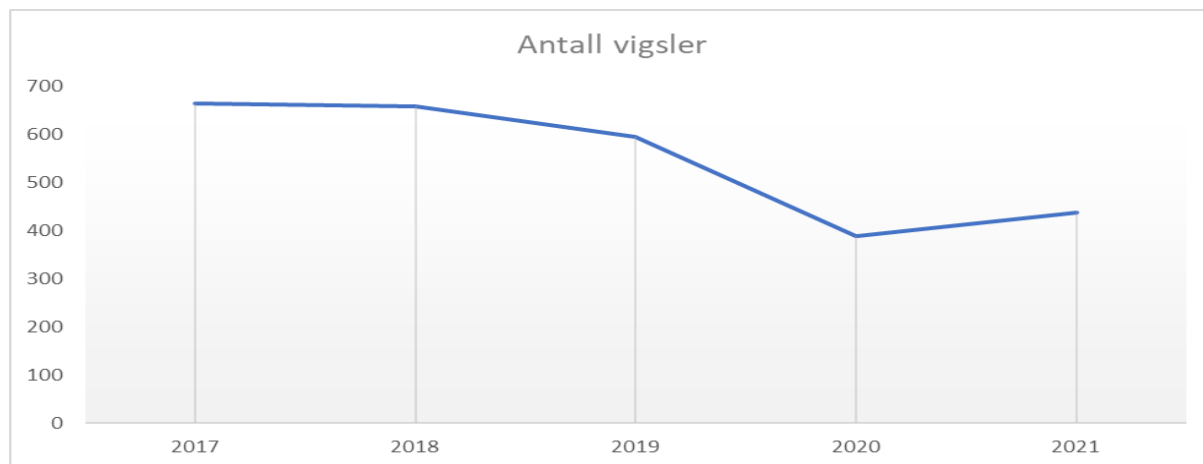
Situasjonen er altså enda mer utfordrende enn det som uten videre kan leses ut av tallene. Den «gode vane» med å feire gudstjeneste på søndag er gjennom to år blitt utfordret samtidig som årets medlemsundersøkelse viser at «grønn gruppe» krymper. I deler av bispedømmet har rekrutteringsutfordringer og sykefravær også gjort det krevende å opprettholde kontinuitet og gjennomføre planlagt virksomhet. Samlet sett viser dette at vi ikke når «grønn gruppe» på samme måte som før og at vi har store utfordringer med å nå de som har et positivt forhold til kirken, men som bruker kirken i en langsommere rytme enn de mest trofaste.

3.2.2 Samisk språk i gudstjenestelivet

Sørsamiske språk er innført som obligatorisk del av alle gudstjenester i Nidaros. Dette er blitt fulgt opp gjennom nødvendig språkopplæring/uttalekurs for prester i prostiene med tilgjengelige lydfiler på nett. Her finner man ulike nådehilsener og velsignelsen, og tekst på sørsamisk med oversettelse av «ord for ord» til bokmål. Ressursene er lagt på hjemmesiden til Saemien Áálmege.

Det ser ut til at det er få vielser eller gravferder der det er brukt sørsamisk språk, med unntak av de prestene i sør-samisk menighet har forrettet.

3.2.3 Kirkelig vigsel

På tross av en økning i antall kirkelige vigslar i 2021, er nivået klart lavere enn før pandemien. Trolig skyldes noe av økningen siste år, en forskyving fra 2020, da mange avlyste bryllupene i pandemiens første fase.

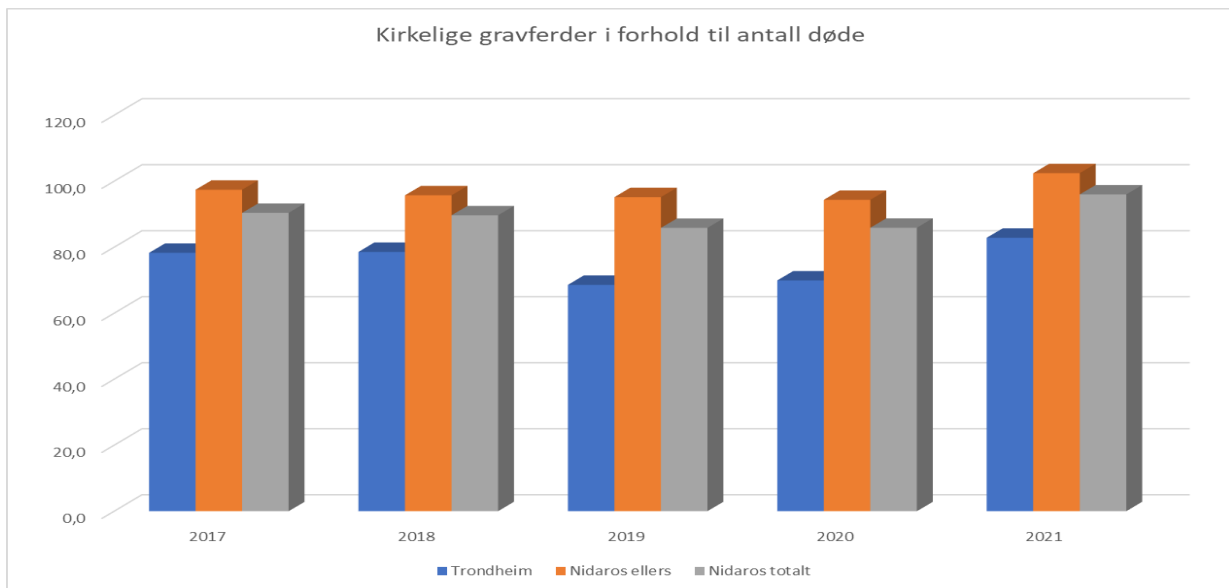
Det er grunn til å gjennomtenke hvordan kirken på en bedre måte kan fremstå med et variert og tilpasset opplegg for vigsel. Å kommunisere tydeligere at kirken er positiv til individuell tilpasning og tilrettelegging i forhold til ønsker og behov, kan være en vei å gå.

3.2.4 Kirkelig gravferd

Fra 2018 til 2019 var det et betydelig fall i andel kirkelig gravferd i Trondheim. Både biskop og kirkelig fellesråd i Trondheim har viet utviklingen stor oppmerksomhet. For andre året på rad ser vi nå en økning i kirkens andel av gravferdene i Trondheim.

Det er for tidlig å si noe sikkert om denne utviklingen, men vi vet at det er lagt vekt på å være fleksibel og imøtekommende til pårørendes ønsker og behov fra alle ansatte.

I Trondheim åpnet det andre kommersielle livssyns åpne seremonirommet i 2021. I regi av kirkelig fellesråd og Trondheim kommune, planlegges det ytterligere to livssyns åpne seremonirom i årene fremover. Hvilken betydning dette vil få for kirkens andel av gravferdene fremover er høyst usikkert.

3.2.5 Sør-samisk menighet

Sør-samer bor på begge sider av grensa mellom Norge og Sverige. Nidaros bispedømmeråd arbeider for at medlemmer både fra Den norske kirke og fra Svenska kyrkan kan være medlemmer i Saemien Åålmege (SÅ).

Det har vært planlagt et møte og samarbeid med Härnösand stift om flere fagområder, og da også sørsamisk kirkeliv. På grunn av pandemien (og delvis på grunn av skifte av flere ansatte i Härnösand stift), har et slikt møte ikke vært mulig å gjennomføre, men 20.januar 2022 ble det gjennomført et nettmøte. Nye samtaler er planlagt i august 2022.

Saemien Åålmege har levert egen årsrapport. De har også vært preget av koronatida. For dem har det vært særlig utfordrende å treffes. De samler folk fra flere kommuner, fylker og land. Noen samvær har man likevel fått til, men på litt utradisjonelt vis. For eksempel eldretreff og (allsamisk) konfirmantleir ble gjennomført med lokale samlinger i kombinasjon med nettbasert kontakt med de andre lokale samlingene.

Medlemstallet i SÅ er svakt stigende fra 475 til 513 i perioden fra 2017 til 2021.

I 2020 var det planlagt visitas i Saemien Åålmege, da slik at biskopen kunne følge med i en års syklus med aktiviteter. Dette ser endelig ut til å kunne bli gjennomført i 2022.

Vindkraftutbyggingen i samiske områder i Midt-Norge er en betent konflikt som engasjerer hele det samiske miljøet og oppleves som en trussel mot samisk kultur og identitet. Både menighetsrådet (SÅR) i Saemien Åålmege, Nidaros biskop og bispedømmerådet har vært opptatt av at livsgrunnlaget for samisk tilstedeværelse i området sikres.

3.2.6 Dåp og trosopplæring

3.2.7 Oppslutningen om dåp

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Endring siste år
Nidaros	3 316	3 052	2 910	2 806	2460	2 716	10 %

Andel av fødte				60 %	51 %	56 %	5,0 %
----------------	--	--	--	------	------	------	-------

Tallene for dåp viser at vi i 2021 døpte 56% av årskullet (2716) mot 51% av årskullet i 2020. Tallene ligger under tallene for 2019 da vi døpte 2736 personer, 60% av årskullet. Fra prostiene meldes det om en økning i antallet døpte som også handler om etterslep fra 2020 da mange utsatte å feire dåp, på grunn av de sterke antalls- og reisebegrensningene.

Prosten i Stiklestad kommenterer at blant de som nå blir foreldre, er medlemsandelen lavere enn gjennomsnittet. Dermed må vi forvente at dåpsoppslutningen faller.

Flere proster kommenterer at det ser ut til å ha blitt tatt godt imot at det har vært mange dåpsgudstjenester for kun én dåpsfamilie, på lørdager eller etter en vanlig gudstjeneste. Dette krever mye av ansatte, men dette har vært så vellykket at det bør vurderes å fortsette med det.

3.2.8 Trosopplæringstiltak

Tabellen nedenfor viser kun deltakelse, for de sju siste åra, i prosent av de som faktisk ble invitert til tiltakene. I 2020 og 2021 var det færre som ble invitert enn i 2019, men blant dem som ble invitert i Nidaros bispedømme, var deltakelsen totalt høyere, blant de inviterte, enn flere tidligere år. (Et snitt på 49%, til tross for at dette var ett prosentpoeng lavere enn 2021, var landsgjennomsnittet på 44%, en nedgang på vel 2 prosentpoeng fra 2021).

	Dåpssamtale		4-årsbok		Tiltak 6-åringer		Tårnagent		LysVåken		Konf underv		Etter konf	
	Nidaros	Dnk	Nidaros	Dnk	Nidaros	Dnk	Nidaros	Dnk	Nidaros	Dnk	Nidaros	Dnk	Nidaros	Dnk
2017	97	100	46	44	32	27	23	25	22	21	86	84	10	12
2018	95	99	45	42	33	29	21	24	19	21	86	82	8	13
2019	97	99	44	40	30	28	22	24	17	20	82	81	8	11
2020	100	101	42	38	34	29	26	23	19	21	84	80	7	10
2021	95	100	39	38	28	28	27	24	26	19	81	79	10	10

Tabellen viser deltakelse i prosent av inviterte til de ulike tiltakene. NB: i 2020 og 2021, pga. korona, er det færre inviterte til hvert tiltak, og det er store variasjoner innad i bispedømmet i de ulike prostiene og menighetene. Det har også blitt en endring i hva som rapporteres etter konfirmasjonen. Tidligere var det kun lederkurs som ble rapportert. Nå er det også flere tiltak som er i skjæringspunktet diakoni / trosopplæring som er med i tallmaterialet.

Tabellen viser at vi på langt nær når målet om at "oppslutningen om trosopplæringstiltakene er stabil". Det er nedgang i deltakelse (i prosent av de inviterte) på alle områder, med unntak av Tårnagent, LysVåken og tiltak etter konfirmasjonen. Vi skal følge med på tallene, men også være oppmerksom på at tallene fra år til år ikke er sammenlignbare, fordi det kun regnes tall i forhold til hvor mange som ble invitert.

På grunn av varierende restriksjoner og anbefalinger fra sentralt hold, "trafikklysmodellen" og lokale smitteutbrudd og restriksjoner, har det vært så å si umulig å planlegge trosopplæringsaktivitet mange steder. Det kan hende at kirka har vært for streng når det gjelder gjennomføring av egen aktivitet og at mange har avlyst for å være på den sikre siden.

Likevel ble 66% av alle planlagte tiltak gjennomført. Dette tilsvarer 9,3 tiltak gjennomført i snitt pr. menighet, i praksis mellom 3 og 18 tiltak. 3,1 tiltak er avlyst i 2021 på grunn av korona, dvs. 0-9 avlyste tiltak pr. menighet. Men kreativiteten for å unngå avlysning har vært stor. Mange aktiviteter har blitt lagt utendørs, noen har fått 4- eller 6-årsbok kombinert med en sporlek rundt kirka. Ulike grupper med barn fra ulike skoler er plassert ulike steder i et stort kirkerom. Barn og ungdom har tatt med egen mat, drikke og skrivesaker. LysVåken har blitt gjennomført uten overnatting og babysang med to-tre samlinger etter hverandre (og god smittevask innimellom!). Grupper med barn er invitert kohort vis eller har byttet om å delta på annenhver samling.

Det har vært færre digitale tiltak i 2021 enn i 2020, og trosopplæringsansatte melder at det er viktig å møte barn og unge fysisk. Især de eldste, for eksempel konfirmantene, har fått «nok av» digital undervisning i og med at skolene har vært stengt i perioder. Men digitale innslag blir sett på som gode reserveløsninger. Det som fungerer best, er når digitale tiltak er produsert lokalt, av lokalt ansatte i den lokale kirka. Da er det ikke så viktig at det er fantastisk god teknisk eller faglig kvalitet. Det viktigste er at det er ekte og nært.

Når det nå åpnes opp igjen, er det viktig å holde motivasjonen oppe hos slitne medarbeidere. Det er viktig å være "på" slik at ikke kirken "drukner" i all annen aktivitet som tilbys barn og unge. Prosten i Byåsen, Heimdal og Strinda skriver:

Totalt sett må man kunne si at ting i stor grad har stått litt stille på trosopplæringsfeltet gjennom pandemiårene. Det skyldes nok også at pandemien treffer samtidig med at selve innretningen på trosopplæringsfeltet fikk en dreining etter KM vedtak 2017, der det åpnes noe mer for kontinuerlige, smale tiltak til fordel for punktuelle breddetiltak, slik det i utgangspunktet var bestilt fra bevilgende myndigheter. Når man nå etter hvert skal få hjulene til å rulle igjen, kan det være lurt å mate maskinen med litt av begge deler.

De aller fleste trosopplæringstiltak er knyttet til aktivitet i kirken på ett eller annet vis, gjerne med en gudstjeneste i oppstarten eller som avslutning av et tiltak. Dette krever godt samarbeid med stab for øvrig, og da især presten. Mange plasser er det ikke fast prest, og det er slitsomt for de trosopplæringstilsatte å ikke vite hvilken prest de skal planlegge sammen med. Flere har da valgt å invitere til samlinger for eksempel på ettermiddagstid, eller andre tidspunkt det er enklere for barnefamiliene å delta. Prosten i Orkdal kommer med forslag om det vil være rett å gi for eksempel trosopplæringsansatte (diakonimedarbeidere m. fl) fullmakt til å forrette enkle gudstjenester rettet inn mot fagfeltet de er ansvarlige for.

Mange trosopplæringsansatte er rekruttert til stillingen uten å ha faglig bakgrunn i kristendom og/eller pedagogikk. Nidaros bispedømmeråd har god kontakt med VID i Stavanger og MF. Disse to institusjonene tilbyr i fellesskap en nettbasert årsenhet i menighetspedagogikk over to år, 30 studiepoeng i pedagogikk (undervisning i vårsemesterene) og 30 studiepoeng i kristendomskunnskap (undervisning i høstsemesterene). Høsten 2021 fullførte 9 studenter fra Nidaros bispedømme studiet ved MF. Rådgiver ved bispedømmekontoret samler disse til 2-3 lokale samlinger i løpet av semesteret. Dette gjør det lettere for studentene å gjennomføre studiet, de får kontakter på tvers av bispedømmet som de har nytte av seinere, de utfører trosopplæringsarbeidet på en bedre måte, og de blir lengre i stillingene.

Bispedømmekontoret arrangerer hvert år fagdager for ansatte i undervisningsstillinger i bispedømmet, gjerne sammen med KUFO (Kirkelig undervisningsforbund) eller andre

organisasjoner. Det som var planlagt i 2021, måtte avlyses. For våren 2022 er det derfor, i tillegg til et par fysiske samlinger, planlagt fire digitale morgensamlinger med faglig innhold.

3.2.9 Konfirmasjon

Bispedømme	Medlemmer 15 år			Antall konfirmerte			Andel konfirmerte av 15-årige medlemmer		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Nidaros bispedømme	4106	4174	4187	3420	3572	3315	83 %	86 %	79 %

Tabellen viser en nedgang i andel konfirmerte av 15-årige medlemmer. Flere av prostene kommenterer at dette må det følges med på. Det er viktig å presisere at her er det store forskjeller. Nedgangen er et "byfenomen". I Trondheim konfirmeres kun 48% av alle 15-åringer (72% av 15-årige kirkemedlemmer). På bygda er det stedvis nær 100% oppslutning om konfirmasjon. Beste reklamen for konfirmasjon i kirka, er tidligere konfirmanter som skryter av ei god konfirmasjonstid. Det mange husker best fra konfirmasjonstida er leir. I koronatida har dessverre veldig mange konfirmasjonsleire blitt avlyst, og redusert til en lørdagssamling eller "bo-hjemme-leir".

Også i 2021 ble det anbefalt å utsette vårens konfirmasjoner til etter sommeren. Noen fellesråd bestemte da at det kun skulle være høstkonfirmasjon. Andre fellesråd og menigheter lot familiene velge om de ønsket vår- eller høst-konfirmasjon. Menighetenes ansatte og frivillige har bidratt sterkt til at konfirmasjonsgudstjenestene, tross restriksjoner, har blitt gode opplevelser for mange. Men, som prosten i Fosen melder: Overlappende løp med to konfirmantkull har vært slitsomt.

Flere plasser har mangel på faste prester, og det har ført til at ansatte i trosopplæringa har blitt utfordret til å ta konfirmantundervisning. Prost og andre ansatte, har sett på det som viktig å prioritere konfirmantene, framfor andre aktiviteter for barn og unge.

Konfirmantlærere i Nidaros har lenge hatt et velfungerende konfirmantlærerforum. Dette har stått på stedet hvil i 2020-2021 på grunn av pandemien, men har som mål å starte opp igjen i 2022.

Nidaros har de siste årene planlagt og gjennomført flere større regionale konfirmantsatsninger med et ønske om at *"Konfirmantene opplever en livsnær konfirmasjonstid som styrker deres tro og gir positiv opplevelse av fellesskap og tilhørighet"* (Fra virksomhetsplan 2021). Vi har med dette håp om at konfirmasjonstiden kan skape engasjement og nysgjerrighet blant ungdommene.

Et av tiltakene, [KonfAction](#) er en storstilt regional konfirmasjonsleir arrangert av og med KRIK i Stjørdalshallen. I 2021 ble leiren gjennomført for andre gang. Dette året med 600 konfirmanter fra totalt 22 menigheter fra fem ulike prosti. Grunnet pandemi og antallsbegrensninger ble leiren delt opp i to à 300 konfirmanter per leir, og ca. 100 unge KRIKere deltok som ledere. Tilbakemeldingene fra flesteparten av menighetslederne er svært positive, og Nidaros kommer til å fortsette å ha dette tilbudet i tett samarbeid med KRIK i årene fremover. Flere menighetsledere uttrykker at dette er en gavepakke, og de kan formidle at konfirmantene opplever en leir med så mange andre ungdommer, varierende aktiviteter og et annerledes uttrykk på møteform, musikk og formidling, som svært positivt. Ungdomsrådsgiveren i Nidaros overhørte en konfirmant fortelle at han bestemte seg for å tro / bli kristen etter en preken den ene kvelden. Noen menigheter er godt fornøyd med eget konfirmantopplegg og går tilbake til dette.

En annen storsatsning som Nidaros har planlagt og hatt som mål å gjennomføre de siste årene er [Konfirmanttreff i Nidarosdomen](#).

“Vi ønsker å være i utvikling, for å kunne møte nye generasjoner på en best mulig måte: Konfirmanttreff i Nidaros er del av satsningen på konfirmantarbeidet i kirken. (...) En av hovedideene med arrangementet er å synliggjøre det store antallet konfirmanter i kirken (...) Utviklingen og gjennomføringen av arrangementet, er et samarbeid mellom Nidaros bispedømmeråd, Kirkelig fellesråd i Trondheim og Domkirken og Vår frue menighet”.

(Prosjektleder, Odd Erik Stendahl).

Konfirmanttreffet er en 2-timerssamling i Nidarosdomen med temavandring og nattverdgdustjeneste. Opplegget og pedagogikken fra Konfirmanttreffet i Nidaros er hentet fra Roskilde i Danmark, og bispedømmet har avsatt betydelige ressurser inn i prosjektet. I 2021 var treffet åpnet for 800 konfirmanter og invitasjonen var primært Trondheimsbasert. Planen for opprinnelig gjennomføring i januar 2021 ble fort utsatt til april, og mulighetene for alternativ gjennomføring blant annet utendørs og på nye tidspunkt ble grundig utredet. 25. mars 2021 ble treffet vedtatt avlyst grunnet nye smitteverntiltak.

Alle menighetene og konfirmantene i bispedømmet ble invitert til treffet i 2022 i håp om at ny gjennomføring for nytt kull lot seg gjøre. Planen var at tiltaket skulle gjennomføres i januar. Det var over 1300 konfirmanter påmeldt fra 38 ulike menigheter, men arrangementet måtte igjen utsettes grunnet økende smittetrykk. Vi ser frem til å gjennomføre tiltaket i 2023. Flere tilreisende menigheter kombinerer dette med en trondheimshelg for konfirmantene.

Samiske konfirmanter over hele landet har de siste årene fått tilbud om en ekstra samisk konfirmasjonsleir. I 2021 ble denne gjennomført samlingsbasert og delvis digitalt. Konfirmanter fra Nidaros var samlet på Røros. Modellen for den samiske konfirmasjonsleiren er i utvikling.

Vi er takknemlige for godt og økende samarbeid med barne- og ungdomsorganisasjonene. NMSU har i løpet av 2021 kommet mer på banen i bidrag inn mot enkeltmenigheter rundt konfirmasjonsleir og opplegg. De har i løpet av 2021 jobbet med en alternativ konfirmantleirmodell som kan involvere flere menigheter og opp til ca. 100 konfirmanter. Dette vil være et godt alternativ/supplement til de større arrangementene.

Konfirmasjonstiden er mange ungdommers første ordentlige møte med Den norske kirke, og vi vil fortsette å jobbe for at unge får et positivt møte. Videreutvikling av de større, regionale satsningene vil ha prioritet på bispedømmenivå. Konfirmantlærerforum vil være en viktig arena for å dele erfaringer og drøfte nye muligheter. Vi har et håp om at dette forumet kan bidra til økt engasjement for ungdom og tilbud også etter konfirmasjonstiden.

Noen steder i bispedømmet ser vi at det er hensiktsmessig å tenke nytt om konfirmasjonstiden og hvordan enkeltmenighetene legger opp konfirmasjonsopplegget. Blant annet vakanser og ubesatte stillinger gjør at noen menigheter sliter med å gi konfirmantene et godt nok og gjennomført opplegg. Vi vil i 2022 blant annet jobbe med alternative løsninger og mulig samkjøring mellom menighetene, primært der det er få ressurser lokalt. Hvordan kan menigheter i nærheten av hverandre bruke felles ressurser mest mulig hensiktsmessig?

3.2.10 Samarbeid mellom skole og kirke

Prosten i Fosen melder at det har vært nedgang i tallene også før pandemien når det gjelder skole-kirke-samarbeid. Andre plasser meldes det at pandemien tvert imot har styrket samarbeidet mellom skole og kirke. Skolene har brukt sporløyper som ansatte har laget rundt kirkene. Digitale sendinger om høytidene eller den lokale kirka, har vært vist på skolene (og i barnehagene). Besøk av ansatte på skolen, eller skoleklasser i kirken, har vært populære avbrekk i en ellers opplevelseshvillig koronarestriksjonstid.

Skolegudstjenester før jul, i sin vante form, ble så å si ikke gjennomført i 2020. I 2021 satset man friskt de fleste plasser for å ta opp igjen denne tradisjonen. Avtaler var gjort, men så kom det strengere koronaregler rett før jul. Noen plasser klarte man likevel å gjennomføre, men de aller fleste plasser, ble skolegudstjenestene avlyst.

Det er viktig at en opprettholder den gode kontakten med skolene. Prosten i Byåsen, Heimdal og Strinda skriver:

Svært mye ble avlyst og det bør trolig vies spesiell oppmerksomhet når man starter opp samarbeidspunktene igjen etter flere runder med avlysninger. Det kan bli utfordrende og det er viktig å jobbe med oppfølging av disse samarbeidsrelasjonene også på strategisk nivå.

Høsten 2020 var det planlagt en fagdag om den nye læreplanen. Den måtte avlyses. Heller ikke i 2021 har vi sett mulighet til å planlegge for en slik fagdag. Nå i 2022 håper vi å få det til. Det er viktig at kirkens ansatte kjenner til skolens planverk.

Samarbeid med barnehagene må også nevnes. Især krybbevandring (før jul) og delvis påskevandring har vært etterspurt og populært, og har vært gjennomført mange plasser.

3.2.11 Tilbud for unge i menighetene

Bispedømmerrådet jobber med å styrke satsningen på ungdom. Fra 2021 fikk bispedømmerrådet ungdomsrådgiver i hel stilling for første gang.

Noen menigheter har godt ungdomsarbeid, men mange menigheter melder om utfordringer med tilbud etter konfirmasjonstid. Prosten i Stjørdal sier det er krevende å etablere livskraftige ungdomsmiljø. Aldersgruppa 18-30 år er så å si fraværende i all kirkelig aktivitet. (Vi har dessverre ikke tall for aldersgruppa 18-30 år.)

Alle de seks prostiene utenfor Trondheim kommune fikk i løpet av våren 2021 tilbud om en prosti-vis fagdag for alle ansatte som jobber med ungdom. Dette ble lagt opp i tett samhandling med respektiv prost og som tverrfaglige samlinger i krysningspunkt ungdom og diakoni. Fem fagdager med fokus på ungdom ble gjennomført høsten 2021. En viktig del av fire av disse fagdagene var en "tenketank" med stabsvise drøftingssamtaler om status, ønsker, muligheter og planer for ungdomsarbeidet i de enkelte menighetene. Det er uttrykt positive tilbakemeldinger og konkrete planer for videre arbeid med ungdom. Tverrfaglige og prosti-vise fagdager vil vi fortsette med.

Fokuset på ungdom løftes stadig på nye måter, og menighetene ser etter nye måter å nå de unge på. Det er en utfordring å få unge til å komme til kirken, og gudstjeneste på søndag kl. 11 oppleves ikke relevant for alle.

I Trondheim har flere nyskapende prosjekter blitt utprøvd. Ukirke er ett av disse prosjektene, som startet med å undersøke behovene, og med å spørre ungdommen hva de trenger og ønsker. Dette førte til en visjon og en vei som stadig blir til mens man går. Ukirke baseres på relasjonsbygging og samskapning. Visjonen til Ukirke er «Å møte hele ungdommen, og sammen skape arenaer som både trengs og ønskes». Målet er at «Ungdommer i Trondheim skal erfare forsterket livskvalitet».

I løpet av året ble et av benene til Ukirke videreutviklet. "Ung i Trondheim" er et samskappingsprosjekt med Trondheim kommune (kulturenheten, helse og oppvekst) som største samarbeidspartner. Oppstart/forsøk med frokostkafé for 8. klassingene på én konkret Trondheimsskole høsten 2020, førte til at sju av byens ungdomsskoler har fått dette tilbudet i 2021. Elever med større behov har fått reservemat gjennom et samarbeid med Matsentralen. Én skole har også startet lunsjkafé. Frokost kaféen får støtte fra Bufdir.

Instagram, Ukirke-chat - en digital samtalejeneste og muligheten for samtaler i forbindelse med skoledagen har fylt et ungdomsdiakonalt behov. Samtalenjenesten vil nylanseres i 2022.

Ukirke har flere prosjekter på tapetet, og har gjennom året jobbet proaktivt og målrettet med nettverksbygging med relevante og lokale aktører, som Trondheim kommune, ungdomskolene i Trondheim, Politi, uteseksjonen, SLT, Redd Barna, Mot, Kirkens Bymisjon, OBU, Kirkelig dialogsenter, Stein Saks Papir-prosjektet, Ungdommenes bystyre, flere skoler i Trondheim, Kultur og helse- og oppvekst, RBKU Midt-Norge (Regional kunnskapssenter for barn og unge), KFUK-KFUM, Blå Kors, Kirkens SOS, og Utleira idrettslag. Samhandling har vært viktige nøkler for å bidra til å møte behovene der de er. Hvordan kan Dnk være en ressurs med sin signatur inn i lokalmiljøet?

I løpet av 2021 fristilte Nidaros biskop en egen prest til å jobbe som Ukirke-prest. Denne stillingen har hatt delvis rom, og blir fullt besatt sommeren 2022. Det vil i løpet av 2022 være knyttet totalt tre 100% stillinger i prosjektet.

Samhandling mellom BDR og Ukirke har vært en prioritet i 2021. Hvordan kan aktørene være en gjensidig ressurs for hverandre? Det har blant annet ført til en strategisk kobling opp mot ungdomsdemokratiet (se eget avsnitt).

"Når vi åpner ørene og hører hva mennesker har å si - så kan én person gjøre mye og forandre mye. Hva skjer om vi enda mer lytter oss inn på hva folk forteller at de trenger, og sammen forsøker å skape løsninger ut fra dette? Ukirkas fremste oppdrag blir å bygge «felleskapsverdier» gjennom å bidra til at alle ungdommer kan blomstre og leve et liv de setter pris på gjennom hele livet. Også slik kan kirka være til stede for folk der de er. Det finnes mange veier for folkekirka, og veiene kan bli til mens vi går, - slik er ofte Guds veier. Vi skal se Ukirka ut fra et slikt perspektiv, hvor vi spør som Jesus gjorde: «hva vil du jeg skal gjøre for deg?» Og vi må fortsette å spørre: Hvordan kan vi som kirke bidra til å videreutvikle og skape gode møteplasser som gir fellesskap, håp og fremtidstro?"

(Fra biskop Herborgs nyttårstale 2022).

Ukirke arrangerer også "Ung Messe" en gang i måneden. Dette er en annerledes kveldsgudstjeneste etterfulgt av kveldsmat og quiz, og målgruppen er ungdom fra 16 år og oppover.

Andre tiltak

"Ung på sørsia" er et annet prosjekt. Prosjektansvarlig med team har gjennom året hatt oppsøkende virksomhet i nærmiljøet hver fredag. Positiv utveksling med politi, uteseksjonen og frivilligheten har skapt nye rom for samhandling. Torsdagskaféen er et nyopprettet lavterskeltilbud for all ungdom på Saupstad. Unge med ulik bakgrunn og religion kommer innom - et diakonalt tilbud for nærområdet.

Lavterskeltilbudene er nødvendige og positive. Menigheten har uttrykt ønske og vedtak om et "neste steg" med å fasilitere tilbud med mer refleksjon rundt, og utvikling av trosliv.

På Stjørdal har "Åpen kirke" vært et nytt diakonalt tilbud i Kimen. Ungdom kommer til åpne dører og mulighet for fellesskap, mat og trygghet.

I Skogn har *Ungdomsalph*a hatt suksess over mange år. Nesten alle konfirmantene deltar i et fast opplegg i året etter konfirmasjonstiden. Denne modellen deles med flere menigheter til inspirasjon.

Erfaringsutveksling og møtepunkter til inspirasjon mellom de ulike menighetene har tilsynelatende styrket motivasjonen til å få til mer tilbud for unge. Forståelsen av at **alle** er sammen om ungdommene i menighetene må stadig reflekteres rundt. Oppslutningen rundt ungdomslederkurs har gått ned på grunn av pandemien. Menigheter har ikke kunnet gjennomført tiltak som vanlig.

BULK-nettverket

"Sammen for Nidaros" arrangerte en fagdag arrangert i samarbeid mellom de kristne barne- og ungdomsorganisasjonene i Nidaros og BDR, og den ble gjennomført i august 2021. Samlingen i januar 2021 ble avlyst på grunn av pandemien.

Lederne for flere av organisasjonene har hatt store utskiftninger i løpet av 2021. Nettverket har et tydelig mål og ønske om å styrke menighetene i sitt arbeid - spesielt mot ungdom. Nye ledere er proaktive. Videreutvikling av samarbeid og relasjonsbygging er en nøkkel for at dette nettverket kan bidra inn mot å styrke menighetenes satsing på unge.

Konkrete regionale prosjekter med KRIK og NMSU (se konfirmasjon) er gode og konkrete eksempler på viktigheten av dette nettverket.

Ungdommer trenger trygge møteplasser uten forventninger og krav. Vi ser en økende trend og behov for ungdomsdiakoni. Hvordan kan kirken møte dette behovet på en god måte som oppleves relevant og attraktiv?

Mange kirkelige ansatte har fulle timeplaner og mer enn nok med å gjennomføre alt som står på lista. Viljen til en styrket satsing på ungdom er til stede nærmest overalt, men noen plasser er det bruk for mer rom, motivasjon og hjelp til å se muligheter. Hvordan få tid til dette i tillegg til alt annet? Prosten i Stiklestad sammenlignet ungdomsarbeid med det tredje eller fjerde barnet. Når det første barnet kommer inn i en familie brukes all tid og oppmerksomhet på dette ene barnet, man har ikke tid til annet. Når det andre barnet kommer må man plutselig finne tid til to, og prioriteringene blir annerledes. Når da stadig flere barn kommer må man organisere mer og "operere smartere". Hvordan tenke ungdom inn i det man allerede gjør, og også våge å gå nye veier og tenke annerledes, er en utfordring som krever tid å utforske.

Unge voksne

Tilbudet til Unge voksne (18-30 år) er så å si fraværende i de aller fleste menigheter i Nidaros. Det er også denne aldersgruppa hvor vi ser størst utmelding. Studentmenigheten møtes jevnlig til studentmesse i Nidarosdomen (ca. hver tredje uke) og ulike arrangement som "Brettspillkveld" og "Friends & Food" i Trondheim. Studentprestene er tydelige på at de har et annet oppdrag enn å bygge fellesskap menighet, og kirka må fylle dette behovet på annet vis.

Studentprestetjenesten har lenge vært et tilbud på utdanningsinstitusjonene i Trondheim. Studenttinget ved NTNU i mars 2021 vedtok at prestatjenesten ikke kunne ha kontorer på campus om ikke andre livssynsrepresentanter fikk samme vilkår. Domprosten sier at,

"dette ble en vekker for oss. Det gode med en krevende prosess var at vi ble mer bevisst vår posisjon som majoritetskirke: Skal staten føre en aktiv støttende politikk innenfor menneskerettighetenes rammer, må denne politikken bygge på likebehandlingsprinsippet. Som største aktør innenfor tros- og livssynssektoren har kirken en pilot-funksjon for å sikre rom og arena for all tros- og livssynspraksis. Kirken må, som tung aktør, arbeide inn mot institusjoner og samfunnsaktører også på vegne av de andre aktørene. Jeg opplevde at noe av grunnlagsarbeidet vi måtte gjøre, var å holde fram at vi i Norge skal legge til rette for det livssyns åpne samfunn, ikke det livssynsnøytrale. Her var det rett og slett ikke nok kunnskap blant de som mente mest. "

“Ung Messe” arrangeres en gang i måneden i Tempe kirke (tilknyttet Ukirke) og er også et tilbud for denne målgruppen. “Ventil” er et samtaletilbud for unge voksne som Kirkerådet ønsker å etablere i alle store byer. Ukirke fikk på tampen av 2021 støtte til å starte opp dette tilbudet i Trondheim. Det startes opp i samarbeid med studentprest-tjenesten i løpet av våren 2022.

På etterutdanningsdagene for prestene i oktober var det et seminar med fokus på Unge voksne, og besøket fra St. Jakobskirke i Bergen – for Unge voksne i Bergen by og informasjon fra Folkehelsealliansen ble til inspirasjon for videre arbeid med denne målgruppen. Det er et stort behov for å jobbe videre med ulike tilbud for denne målgruppen, og det vil jobbes målrettet med det i 2022.

Det utredes behov og muligheter for å skape et nettverk for de unge prestene (under 40 år) i Nidaros. Dette med formål om å styrke relasjonene internt, øke trivsel for nytilsatte prester og forhåpentligvis la Nidaros bli et attraktivt bispedømme for nyutdannede.

Ungdomsdemokrati

Ungdomsrådet i Nidaros hadde i starten av året utfordringer med oppslutning og møtepunkter på grunn av pandemi og utsatte valgperioder. På grunn av pandemien ble ungdomstinget i 2021 utsatt fra mars til slutten av september. Frem til september var hovedmålet for de aktive i rådet å planlegge Ungdomstinget, og rekruttere til et nytt ungdomsråd. Ungdomstinget i Nidaros ble gjennomført med delegater fra tre ulike prosti. En helg med fellesskap og saksbehandling.

Ungdomsrådet ønsker at Ungdomstinget skal bli årets happening for unge i Nidaros, og jobber med å gjøre denne helga attraktiv og relevant for unge. Det er også en prosess å få menighetsledere på lag for å oppfordre til å prioritere Ungdomstinget. Noen menigheter har manglende kunnskap om hva ungdomsdemokratiet handler om, og hvorfor dette er relevant for menighetens ungdom. I tiden fremover vil vi øke bevisstheten ved å gjøre ungdomsdemokratiet mer synlig.

Ukirke-prest og delvis øvrig stab ble fra og med 2021 med på Ungdomstinget og vil være det fremover for å holde en strategisk kobling. I tillegg planlegges en rullering med nye prester fra alle prostiene i årene fremover. Dette for å øke eierskap og forståelse for ungdomsdemokratiet ut i alle prostiene i bispedømmet og et håp om at det lettere kan rekruttere ungdommene til tinget.

Det nyvalgte rådet hadde i løpet av høsten flere møtepunkt, både av sosial og saksorientert karakter. To av medlemmene ble sendt som delegater til Ungdommens Kirkemøte i oktober. Rådet var i midten av november på Røros for en møtehelg inkludert fellesskap, læring om sørsamisk kultur, og gudstjeneste i Røros kirke.

Ungdomsrådet vil engasjere seg i samfunnet og være en stemme for unge troende. Rådet og Kirkelig dialogsenter startet i slutten av året en kontakt for å jobbe med ung dialog. I første halvdel av 2022 gjennomføres et åpent arrangement på Mangfoldshuset. Ønsket er at dette blir faste samlinger som skaper dialog og er med på å bryte ned fordommer mot og mellom ulike unge troende i samfunnet.

Rådet har opprettet en Instagram-konto for økt synlighet i sosiale medier, og ønsker å bruke dette som en kanal for både å nå ut rundt ungdomsrådets aktivitet, relevante samfunnstema, og synliggjøre mer ungdomsarbeid i bispedømmet.

Leder for ungdomsrådet deltok i høst i en generasjonssamtale med biskop emeritus Tor Singaas om klima og håp for fremtiden.

Ungdomsdemokratiet handler blant annet om ledertrening og opplæring i demokrati. Ulike bispedømmer gjennomfører ungdomstinget på ulikt vis, og noen har ingen saksbehandling.

I 2022 vil ungdomsrådene i fire bispedømmer møtes for erfaringsutveksling og opplæring i saksbehandling i Stavanger. Dette i et håp om å styrke kompetanse, motivasjon og forståelsen for demokratiet.

3.3 Kommunikasjon

Visjonen til Den norske kyrkja er «Meir himmel på jord». Såleis handlar alt i Den norske kyrkja og Nidaros bispedømme om kommunikasjon og formidling. Strategidokumentet (2022-2029) blir innleia med følgjande tekst "Den norske kyrkja er ei vedkjennande, open, tenande og misjonerande folkekyrkje, som vitnar i ord og gjerning om frelse, fridom og von i Jesus Kristus."

Nidaros Bispedømmeråd har utarbeidd ein strategiplan «+1» (2017-2021) med grunnlag i den overordna strategien til kyrkja. Denne planen er under revisjon. Nøkkelorda i planen er «Vennlig, viktig, modig og dyktig». I det overordna strategidokumentet er det verdt å merke seg punkta som omhandlar forkynninga av evangeliet gjennom livsløpet og at kyrkja skal vere ein møteplass og skape fellesskap fysisk og digitalt. Evangeliet er grunnlaget og ramma for verdiane og menneskesynet kyrkja formidlar i digitale og fysiske fellesskap. Me ser at medlemstala går nedover. Dåpstala likeså. Det er difor viktig å i større grad klare å nå fram til alle grupper av medlemmar i Den norske kyrkja. Medlemsundersøkinga (2021) deler inn medlemmane i grøn, gul og rød gruppe. Den grønne gruppa går ofte i kyrkja og trur på Gud. Gul gruppe går sjeldnare i kyrkja og både trur og tvilar. Rød gruppe går sjeldan i kyrkja og trur ikkje på Gud.

Det skal seiast at Den norske kyrkja står sterkt i store deler av Trøndelag, og at kyrkjelivet er rikt og aktivt. Det gir oss ei føremon, også når det gjeld å nå ut til gul og rød gruppe.

Sosiale medium

Nidaros Bispedømmeråd brukar Facebook som sosial kanal. Tala viser at rekkevidda har auka med nesten 60 prosent, dersom ein samanliknar året 2020 med året 2021. Det betyr at nesten 60 prosent fleire ser innlegga på Facebook samanlikna med året før. Men talet på besøk på sjølve sida og engasjementet har gått ned. Engasjement på Facebook blir rekna ut i frå talet på personar som trykker «likar», deler og kommenterer innlegga. Det betyr at me har ein jobb å gjere. Nidaros bispedømmeråd har i stor grad gjennom førre år betalt for spreieing av innlegga. Dette gir ei utfordring på sikt. Resultatet av ei slik betalt spreieing er ofte at mange ser innlegga, men at dei ikkje engasjerer seg i form av å like, dele eller kommentere. Og kvifor er det viktig? Engasjement fører til at innlegga når personar, som også er interessert i evangeliet og kva bispedømmet held på med, og som ein konsekvens vil kome til å følge sida. Ei betalt spreieing fører til passive sjåarar og følgjarar, som kanskje likar det eine innlegget dei får opp i nyheitsstraumen, gjennom det betalte innlegget, men som ikkje vel å følge sida og engasjere seg i framtidige innlegg. Tilrådinga for å få lojale følgjarar som engasjerer seg, er å jobbe fram ei god organisk rekkevidde. Det får ein til ved å planlegge godt kva innlegg ein skal dele i sosiale medium gjennom ein kommunikasjonsplan, basert på ein kommunikasjonsstrategi. Utarbeidinga av ein kommunikasjonsstrategi blir omtalt under eige avsnitt. I ein kommunikasjonsplan tek ein omsyn til kva innlegg som høver seg best på ulike dagar og tidspunkt, ut i frå kva behov og interesser ulike målgrupper har. Litt over 2600 personar følger Nidaros bispedømme på Facebook. I 2021 viser medlemstala at 73,2 prosent av befolkninga er medlem av folkekyrkja i Trøndelag. Potensialet for fleire følgjarar er såleis stort. Det må også vere ei målsetting å nå fleire medlemmar i sosiale kanalar i frå grøn, gul og rød gruppe.

I strategiplanen til Nidaros Bispedømme (2017-2021) under punkt 4.2.9 om kommunikasjon og profilering står det «Frem mot 2021 skal medarbeiderne i Nidaros bispedømme bli målrettede og bevisste formidlere». Videre skriv Nidaros bispedømmeråd «Kirkens

kommunikasjonsarbeid er ikke et avgrenset område, men utfolder seg i alle møter og kontaktpunkter kirkens medarbeidere har». Og ei rekke fokusområde blir lista opp som underpunkt, og eitt av fokusområda er «Utforske nye kommunikasjonsformer og kanalar, og samtidig søke høy grad av bevissthet om hvorfor og hvordan man gjør det». Den norske kyrkja og Nidaros bispedømme må vere kritiske og søke kunnskap om ulike sosiale kanalar, her under også Facebook. Me er eit kyrkjesamfunn og såleis er informasjonen i nokre tilfelle rekna som sensitiv og personvernet må i større grad takast omsyn til. Aktørane bak ulike sosiale kanalar kan også ha andre verdiar og menneskesyn enn det Den norske kyrkja står for. Me må gjere etiske vurderingar av korleis me skal halde oss til ulikskapane. Det er behov for å gjere kloke vurderingar når ein skal ta i bruk nye sosiale kanalar.

Digital aktivitet

I innrapporteringa til SSB om digital aktivitet er tala usikre. Digital aktivitet vil seie talet på digitale gudstenester og konsertar. Av 120 sokn i Nidaros bispedømme er berre 48 sokn som representert i den digitale kartlegginga, som utgjer grunnlaget for innrapporteringa. Tala som er innrapporterte viser at det var 81 digitalt strømmen gudstenester i bispedømet med totalt 13 651 deltakarar. Digitale aktivitetar vil truleg bli viktigare framover, og det er difor ønskeleg at alle sokna i bispedømet rapporterer inn tal, som viser i kor stor grad dei brukar ulike sosiale kanalar, til kva aktivitetar og kor mange dei når ut til med desse aktivitetane.

Nettsider

Nidaros bispedømme har ei nettside med nyheiter, faste innlegg, boksar og lenker til ulike sider, som viser arbeidet, interessene og satsingsområda til bispedømet. Det er viktig at medlemmane våre får informasjon og nyheiter gjennom nettsidene. Det er også viktig at nettsidene speglar interesser og satsingsområde. Men det er også viktig at brukarane og målgruppene får informasjonen dei er ute etter. Det er behov for å legge ein kommunikasjonsstrategi, som tidlegare nemnt, for å sørge for at me når flest mogleg av medlemmane i Nidaros bispedømme også via nettsidene våre.

Dersom ein går inn og ser på kor mange som brukar nettsidene, viser tala at det totalt var 58 869 sidevisningar i 2021. Tala viser også at personane som har brukt sidene våre mest er i aldersgruppa 55 til 64 år, og dei fleste som besøker nettsidene er kvinner med 56,4 prosent. Færrast sidevisningar har me blant lesarar i aldersgruppa 18 til 24 år. Det er til ettertanke, da ungdom og unge vaksne er rekna som ei svært viktig gruppe å nå fram til.

Kommunikasjonsstrategi

Dersom Nidaros bispedømme skal jobbe mot å oppfylle visjonen om «Meir himmel på jord» må bispedømet utarbeide ein kommunikasjonsstrategi, som inkluderer kommunikasjon, mediehandtering og profilering, med grunnlag i strategiplan og medlemsundersøking. Utarbeidinga av ein slik kommunikasjonsstrategi kan utførast i samarbeid med eksterne aktørar, t.d byrå. Eit slikt samarbeid må vurderast opp imot kapasitet og kompetanse i bispedømet.

Ein bevisst strategi vil gi betre planlegging av kommunikasjonstiltak, og eit godt grunnlag for kursendingar.

Mål

Strategiplanen nemner også tre andre fokusområde:

- arbeide med kommuniskultur og internkommunikasjon.
- styrke planer for kommunikasjon og beredskap i kriser og katastrofer.
- delta i det offentlige ordsiftet og utvikle sin bevissthet om denne deltakelsen.

Utarbeidinga av ein kommunikasjonsstrategi vil i seg sjølv skape ei meir bevisst haldning til kommunikasjon og profilering. Men det er viktig at utarbeidinga involverer medarbeidarane,

og at det som eit ledd i utarbeidinga blir gjennomført ei kartlegging av behov medarbeidarane måtte ha for å bli tydelege og bevisste formidlarar. Det kan til dømes vere krevjande for ein medarbeidar å stille opp i debattar og i det offentlege ordskiftet, dersom ein ikkje har erfaring med dette. Biskop, stiftsdirektør og leiar for Kirke og samfunn er naturlege talspersonar. Kommunikasjonsrådgivar kan også ved behov gå inn som talsperson, men det er viktig at medarbeidarar i ulike roller er trygge i rolla som formidlarar i ulike samanhengar. Krisekommunikasjon er eit av fokusområda i bispedømmet og omfattar konkrete planar for ulike scenarior, som kan oppstå i organisasjonen. Nidaros bispedømme har utarbeidd planar for krisekommunikasjon og beredskap, her under også planar for mediehandtering. Men desse planane er frå 2013, og har behov for ein gjennomgang og oppdatering.

Korleis nå fram til alle medlemsgrupper?

Folkekyrkja står sterkt i Trøndelag, men koronapandemien har ført til at færre har hatt moglegheiten til å ta del i gudstenester og aktivitetar i kyrkjeleg samheng. Vanar og forventningar til bruk av digital kommunikasjon har også endra seg. I tillegg til dette går medlemstala nedover nasjonalt. Talet på barn som blir døypt likeså. Men framleis er over 60 prosent av befolkninga medlem av Den norske kyrkja. I Trøndelag er talet høgare med 73, 2 prosent.

Nøkkelorda i strategiplanen til Nidaros bispedømme er vennlig, viktig, modig og dyktig. Alle orda er viktige, men ordet modig skil seg likevel ut. I utdjupinga av ordet modig står det at det betyr «utforskende, innovativ og uredd tilnærming til eksperimentering og utforskning av våre arbeidsformer. Kirken har et spesielt oppdrag overfor fattige og marginaliserte og må våge motkultur der det er behov for det. Det betyr også modig og tydelig formidling av evangeliet.» Det betyr at me må vere modige, ta vår plass, vise kven me er og fortelje dei gode historiane. Me må følge utviklinga, og i større grad enn før legge til rette for bruk av digitale kommunikasjonsformer for å inkludere fleire. Me må også i større grad drive folkeopplysning og vere misjonerande, ikkje berre ved fysiske møte, men også i sosiale kanalar. Trosopplæringa er under revisjon, og resultatane av dette arbeidet bør i så måte også vurderast i utarbeidinga av ein kommunikasjonsstrategi.

I medlemsundersøkinga viste tala at bruken av digitale kanalar var låg. Mange kyrkjelydar har tilgang til sosiale kanalar, men brukar dei berre sporadisk. Det er framleis Menighetsbladet som står sterkast. Det må like fullt nemnast at nokre kyrkjelydar er veldig gode til å kommunisere digitalt. Men det er kanskje behov for eit digitalt løft blant kyrkjelydane i Nidaros bispedømme? Det er naturleg å stille prostane dette spørsmålet. Det kan vere ein moglegheit å lage eit digitalt kurs i bruken av sosiale medium. Dette kan vere ein måte å famne breiare og nå fleire.

Kyrkjelydane i Nidaros bispedømme er involvert og deltek i mange ulike aktivitetar og samarbeider med ulike aktørar i lokalsamfunna. Ein viktig del av kommunikasjonsarbeidet til bispedømmet er å løfte fram og fortelje dei gode historiene om sosial berekraft, altså utøvinga av evangeliet i praksis. Kyrkja er i mange lokalsamfunn eit naturleg samlingspunkt. Me må vise fram det gode arbeidet kyrkjelydane gjer i bispedømmet. Det er ein måte å nå fram til nye grupper på.

Det kan vere særleg relevant å nemne ungdomsarbeidet, som er eit satsingsområde. Ungdom og unge vaksne er nøkkelgrupper for å oppretthalde medlemstala. Dette er ei målgruppe, som bør få eit særleg fokus i kommunikasjons-samheng. Det kan bety at bispedømmet og kommunikasjonsrådgivar bør inngå eit tettare samarbeid med Ukirke, som ligg under Nidelven menighet.

Alle desse vurderingane er tekne ut i frå resultatane i medlemsundersøkinga og måla i strategiplanen til bispedømmet. Men det er behov for å gjere eit strategiarbeid med tanke på kommunikasjon framover nettopp fordi det bør leggjast eit grunnlag for meir enn synsing og velmeinte kommunikasjonstiltak.

Utarbeidinga av ein kommunikasjonsstrategi er nødvendig for at me skal nå ut til målgruppene våre. Det er lettare å vere modig med ein konkret strategi og plan. Ein dyktig organisasjon arbeidar strategisk, målretta og resultatorientert. Det gode budskap skal ut!

3.4 Kultur

Statistikken viser at talet på konsertar og arrangement i kyrkjeleg samanheng har gått markant ned dei siste to åra. Talet på konsertar og arrangement har gått ned med 27 prosent, og talet på deltakarar har gått ned med 28 prosent. Dette må sjåast i samanheng med koronapandemien. Til dømes var talet på konsertar og arrangement 1357 i normalåret 2019 mot 599 i 2021.

Talet på sokn med Åpen kyrkje har gått opp med 15 prosent i Nidaros bispedømme i 2021 samanlikna med normalåret 2019, men ein ser samstundes at talet på dagar med åpen kyrkje har gått ned med 21 prosent samanlikna med normalåret 2019.

Talet på sokn med veg-og pilgrimskyrkje har også gått nedover med 53 prosent. Det har også talet på opningsdagar med ein nedgang på 55 prosent.

Samtidig er det viktig å understreke at det foregår et stort og variert kulturliv i kirkene våre. I forbindelse med den ekstraordinære tilskuddsordningen til menighetene høsten 2021, ble kulturformål prioritert. Hele kr 956 000 ble utbetalt til ulike kulturformål.

Det er vanskelig å fremheve enkeltmenigheter da det foregår så mye spennende og bra mange steder. Oppslutningen om den lokale kirke og kirken som bygg henger også sammen med den viktige posisjonen kirkebyggene har som arena for kultur.

I 2021 vil vi særlig få nevne den imponerende kirkemusikalske aktiviteten som foregår i Inderøy kommune, med et langsiktig og gjennomgående korarbeid. Kirken i Levanger er etablert som kulturkirke og hvor et høydepunkt i 2021 var innvielse av et nytt konsertflygel med konsert av Leif Ove Ansnes. Nidaros domkirke menighet er et fyrtårn for musikalsk aktivitet, ikke bare i Trondheim og bispedømmet, men også nasjonalt. Gjennom TV-produksjoner og strømminger av gudstjenester og konserter har hele Norge fått del i dette. Vi viser også til avsnittet nedenfor (3.4.2) om kirken i samfunnet. Der omtales også arrangement og begivenheter som i høyeste grad også er kulturarrangement.

3.5 Kirke og samfunn

3.5.1 Menigheter med diakonal betjening

I Nidaros bispedømme har 68 av 119 sokn i 2021 diakonal betjening. Det utgjør ca. 57% av våre menigheter. Nidaros ligger litt under andel menigheter med diakonal betjening på landsplan, og vi kan ikke være fornøyde med dette tallet. Det diakonale arbeidet er evangeliet i praksis og kirkens mulighet til å formidle håp, tro og kjærlighet i et samfunn som stadig utfordres til å handle, ikke bare snakke.

Vi ser resultatet etter friske midler til diakonistillinger fra Kirkerådet i 2019 og 2020. Tross krevende arbeidsforhold de to siste årene, er det synlige diakonale spor i de ulike lokalsamfunnene. Friske midler fra Kirkerådet til regional styrking av diakonien i menighetene inspirerte flere menigheter til å gå i samtale med kommunen om opprettelse av diakonstilling.

Flere menigheter har etterspurt ny tildeling av friske diakonimidler. Kirkerådets satsing på diakoni skulle gjerne resultert i flere menigheter med diakonal betjening. Ønsker om samskaping og felles satsing på diakonale utfordringer er stadig tema på biskopenes visitaser og møter med kommunene. I Nidaros 76 menigheter har vedtatt lokal diakoniplan. Det er litt over 63% av bispedømmets menigheter.

Veien videre

Hvordan skal flere kommuner innse at opprettelse av en diakonstilling, både er forebyggende og en investering for kommunens innsats blant utsatte og sårbare grupper, eldre og ensomme?

Bispedømmet har de to siste årene arrangert både fysiske og digitale diakonisamlinger. Det er viktig med faglig, åndelig, sosialt og inspirerende påfyll for å styrke diakonimedarbeidere og diakoner. Denne hybridløsningen vil fortsette, og sikrer at vi når «alle» diakoner/diakonimedarbeidere, uavhengig av hvor i bispedømmet de arbeider og hvor stor stilling de har.

Vi må stimulere menighetene til å jobbe med helhetlig menighetsplan, inkludert menighetens diakonale arbeid. Kan det å jobbe med helhetlig menighetsplan styrke menighetens diakonale fokus, også i menigheter uten diakonal betjening?

Vi vil gjerne ha mer samarbeid med VID om regional diakonutdannelse. Tidligere erfaring viser at et regionalt/lokalt tilbud gjør det enklere for diakonmedarbeidere å ta utdanning, mens de er i jobb. Det er også nyttig for godkjente diakoner å få økt sin kompetanse.

Den diakonale virksomheten er preget av to år med pandemi, men vi ser stor kreativitet tross krevende arbeidsforhold. Det har blitt lagt til rette for institusjonsdiakoni i de tilfellene der relasjonen mellom institusjon og menighet er god, med godt samarbeid og felles forståelse. Men det har vært mer krevende det siste året å få innpass i institusjoner hvor relasjonen har vært mangelfull. Det er opp til hver enkelt enhetsleder hvordan man legger til rette for besøk av kirken, og praksisen varierer. Smitteutbrudd ved helse-og velferdssenter kan ha ført til svært strenge regler ved enkelte institusjoner.

Men det har blitt gjennomført aktiviteter tilpasset de siste to årenes koronarestriksjoner. Det har blitt gjennomført samlinger utendørs med el-piano, kakao og grilling av pølser. Et annet eksempel er digitale opptak fra kirken, som ble vist på oppholdsrommet til en institusjon.

Kjøpesenterdiakoni og samtaler

I Trondheim er det et samtaletilbud ved kjøpesenteret City Syd og i Orkanger ved kjøpesenteret Amfi Orkdal. «Walk and talk» er et annet tilbud hvor enkeltpersoner eller turgrupper kan samtale med prest eller diakon. Det er også mulig å ta kontakt med prest eller diakon på telefon.

En prest i Stjørdal prosti, løfter frem betydningen av samtalen:

“Både gjennom gravferdsarbeidet og beredskapsordningen stilles vi fra tid til annen ansikt til ansikt med dyp smerte. Å få representere en kirke som er modig nok til å være med inn i det mørkeste gjør meg ærbødig og stolt. (...) Å få møte, være nær, romme, tåle og holde rundt på Guds vegner var noe av både det fineste og vanskeligste jeg fikk være med på i det året som nå ligg bak oss”.

Utegudstjenester

Når dørstokken mangler blir det «lavere terskel» for å komme på gudstjeneste. Mindre høytidelighet åpner «kirkerommet» og gudstjenesten for flere. Kirkelig ansatte opplever at det er lettere å skape dialog med menigheten.

Et godt eksempel er fra Stjørdal prosti hvor en prest i en vandringsgudstjeneste på slutten av prekenen åpner opp og skaper et godt rom for refleksjon og samtale:

“... Der og da bestemte jeg meg allikevel for å åpne for respons og tanker rundt enten teksten eller mine betraktninger. Og plutselig hadde vi en samtale om helbredelse og det å leve med sykdom og å leve i tro. En samtale jeg tror vi ikke hadde fått, dersom vi hadde møttes i kirken den dagen. Opplevelsen av det å gå sammen gjorde noe med fellesskapet, og det at vi stod i ring gjorde det enklere å se hverandre og snakke sammen. Det opplevdes som en veldig åpen og ærlig samtale ...”.

Åpen kirke og hverdagsgudstjenester

I Nidaros har 75 sokn hatt Åpen kirke, dvs. 62,5% av våre sokn. Til sammen har de hatt 1191 dager med Åpen kirke. Til sammenligning hadde 61,4% av kirkene i Den norske kirke Åpen kirke.

Det er viktig å gi folk mulighet til å komme til kirkerommet, lytte til musikk og tekstlesing, tenne lys og møte ansatte. Åpen kirke har særlig blitt brukt i høytider med avlyste gudstjenester. Det har også vært mulig å ta kontakt via sosiale medier for å be om at prest eller diakon tenner lys, dersom man ikke kan møte opp i kirken selv.

Sorgarbeid

Pårørende og sørgende har opplevd krevende sykdomsleie og dødsleie, på grunn av smittevernrestriksjoner. I deler av 2021 har det bare vært mulig med begravelser sammen med de nærmeste. Det har enten ikke vært mulig å ha minnesamvær, eller minnesamværet har blitt holdt med færre deltakere enn ønskelig. Det betyr at sørgende ikke har kunnet møte i begravelser de ellers ville ha deltatt i. En konsekvens er at pårørende ikke har fått bearbejdet sorgen på den måten de hadde behov for. Markeringen av allehelgensdag i 2021 var like viktig som i 2020, og viktigere enn tidligere år. Etterdønninger kan øke behovet for sorggrupper, samtaler og sorgbearbeidelse i tiden som kommer.

Veien videre

Diakoni er evangeliet i handling. De to siste årene har betydningen av praksis og fellesskap blitt utfordret og bekreftet.

Når diakonien har møtt strenge smittevernregler, har den vært nødt til å finne nye veier og rom. Det har skapt en større kreativitet og bredde i hva, hvordan og sammen med hvem. Her ligger det fortsatt et potensiale.

Psykisk helse og lange ventetider har vært et «hot tema» de siste årene. Hvor mange vet at kirkelig ansatte har samtalekompetanse, lite ventetid og tilbyr gratis samtaler? Det betyr ikke at kirkelig ansatte skal bli terapeuter, men mange ønsker å samtale med en fagperson, før de er syke nok til å få tilbud om psykolog. I flere situasjoner kan samtale med kirkelig ansatte være med å forebygge psykisk sykdom.

Tallene viser at det i 2021 var 74 sorggrupper i bispedømmet. Sorggruppe er et tilbud flere burde få tilbud om.

Ansatte etterlyser kurs og kompetanseheving innen samtale. I april 2021 arrangerte Nidaros bispedømmeråd i samarbeid med Kirkens SOS «God å snakke med kurs». På dette kurset deltok ca. 40 ansatte fra bispedømmet. Det er ønskelig med flere lignende kurs.

Prosten i Domprostiet uttaler:

“Vårt diakonale arbeid må ha dette som satsing og fokus i tida som kommer: Hvordan på nytt skape åpne, trygge rom, der mennesker som lengter etter fellesskap kjenner seg sett og velkommen. Det handler om våre åndelige behov, men også om hvordan vi kan oppmuntre til deltakelse og frivillighet i våre fellesskap.”

3.5.2 Kirken i det offentlige rom

Nidaros bispedømme er bidragsytere til Olavsfest. I 2021 ble Olavsfest arrangert både med fysiske og digitale arrangement- en hybrid festival. Konserter, gudstjenester og verbalprogram kunne følges på NRK TV og radio, nettsiden til Adressa.no og Olavsfest.no, FB-siden til Den norske kirke og Den norske kirke i Nidaros. Olavsfest melder at konsertene, som ble vist på både NRK TV og nettet, har blitt sett av over en million mennesker. Også det verbale programmet som Dnk hadde ansvar for, nådde mange flere via digitale sendinger. I tillegg til begrenset antall fysiske plasser i Kirkehagen. Den digitale versjonen av Olavsfest kunne i enda større grad lykkes med å være en nasjonal/internasjonal kirke- og kultur festival. Publikum kunne sitte i eget hjem eller feriested, og samtidig delta på Olavsfest. Tilbakemeldingene fra publikum kom fra hele Norge og utlandet.

I 2022 – satses det på en fysisk festival, der vi igjen skal skape fellesskap og menneskemøter i skjæringspunkt tro og samfunn, kultur og kirke. Festivalen vil også nå flere enn de som er fysisk til stede. Vestfrontmøtet går direkte på NRK-radio, og mye av verbalprogrammet vil kunne strømmes.

Nasjonaljubileet “Norge i tusen år.”

I arbeidet med nasjonaljubileet har Nidaros biskop og Nidaros bispedømmeråd deltatt aktivt i arbeidet med å utvikle et program for dekadens. Biskopen deltok i dekadens jubileumsmarkering på Hundorp og på Mære. Bispedømmerådet arbeider for å gi jubileet en nasjonal forankring i Stortinget og har gitt Nidaros biskop i oppdrag å opprette en ressursgruppe for regional programskaping fram mot 2030.

Ved Olsok på Stiklestad har Nidaros biskop og den lokale kirke gjennom mange år vært en tydelig bidragsyter. Feiring av Olsokgudstjenesten i Spelamfiet har gitt denne gudstjenesten en tydeligere folkekirkeprofil med bredere oppslutning. Biskopens Olsoksamtale fikk også dette året god oppmerksomhet og oppslutning.

Kirken har deltatt og vært bidragsyter i flere Pride-arrangement i 2021. Ikke minst i Namsos, hvor kirken fikk mye oppmerksomhet og bred anerkjennelse. I 2021 ble Hauge-jubileet markert med tre temakvelder i et samarbeid med Litteraturhuset i Trondheim.

Kirken i samfunnet – generelt

Kirken regnes med i lokalsamfunnet. Dnk er representert i kommunenes kriseteam. Ansatte bidrar med betraktninger, andakter og kronikker i lokalaviser. De blir også invitert til arrangement i regi av kommunene, og de bidrar i faglige samtaler, på lik linje med andre samfunnsaktører. I bispevisitasene ser vi at kirken har stor troverdighet i lokalsamfunnene og blir møtt med tillit og åpne dører. Menighetsbladene blir også fortsatt lest.

Samhandling og samskaping

Samskaping er tema på alle visitaser og mange fagsamlinger med råd og ansatte. Her er noen eksempler på samhandling i praksis. Noen forteller om utstrakt samarbeid med kommunale instanser. Dette har ført til eksempler på nyskapende samskaping. Det har resultert i et prosjekt knyttet til åndelig omsorg på bosenter og sykehjem, og en sorggruppe for ungdom i Stjørdal kommune. I Steinkjer samarbeider kirken med kommunen om oppfølging av rusmisbrukere. I Orkdal prosti har de satt i gang et samarbeid mellom Sanitetsforeningen, Røde Kors, Frivillighetssentralen og diakoniutvalget om tiltak rettet mot innbyggerne. I Åfjord har kirken i samarbeid med kommunen, Fosen renovasjon, Fosen vekst og Flyktingetjenesten startet opp gjenbruksbutikken “Brukt å my mer”.

Prostene forteller om god samhandlingskultur i lokalsamfunnene. Bdr, KfiT og Trondheim kommune har et kontaktforum med regelmessige møter på rådgivernivå, og møte på direktørnivå en gang i året. Dette kontaktforumet bygger relasjoner, legger til rette for gjensidig informasjonsflyt og felles anliggender og prosjekter. Temaer på disse møtene har vært livssynsåpent samfunn, «områdeløft» i ulike bydeler, samhandlingsreformen og tilstrekkelig tro- og livssynstilbud til beboere på bo- og velferdssenter under pandemien.

Veien videre

Prosten i Orkdal viser til samtale med diakonene i prostiet, og viser til oppstart av “jeg og døden”- gruppe hvor helsearbeidere sammen med kirkelig ansatte reflekterer over eget forhold til døden. Kirken har god kontakt med hjemmetjenesten og det er viktig å minne om at kirken kan være en samtaleressurs overfor ensomme og syke. Kirken kan samarbeide med instanser for psykisk helse og tilby ulike tiltak for å skape arenaer for nye impulser, rammer og samtale.

Kirken kan samarbeide med kommunenes integreringstjeneste. Mange av våre nye landsmenn har en tro. Kirken kan også delta i psykososiale støtteteam med lokal prest, og det samme kan være aktuelt ved helsestasjoner.

3.5.3 Vennskap, misjon og dialog

Ti sokn i Nidaros driver et særlig aktivt **integreringsarbeid**. Det kan bestå av språkkafé, strikke kafé, matutdeling eller utlån av kirkebygg. KIA Trøndelag er en viktig aktør på integreringsfeltet, som bispedømmet nyter godt av, både i utadrettet arbeid i Trondheimsregionen og som samtalepartner for menigheter ellers i bispedømmet. I forbindelse med handlingsplanen for arbeid med kristne migranter (KR 35/21) vil KIA Trøndelag være en viktig ressurs i vårt bispedømme. En ressursgruppe for arbeid med kristne migranter er også under etablering i bispedømmet.

I bispedømmet finnes det tre fora for religionsdialog, og virksomheten til disse har selvsagt vært preget av pandemien:

- **Kirkelig dialogsentert Trondheim** har oppnådd god kontakt med noen skoler og menigheter i Trondheim. Det har vært gjennomført dialogvandringer, de har laget podkast og de har drevet utstrakt nettverksbygging.
- **Samarbeidsråd for tros- og livssynssamfunn i Trondheim** driver en aktiv FB-side, og har arrangert flere dialogsamtaler gjennom året, bl.a. under Olavsfest.
- **Forum for muslimsk-kristen dialog i Trondheim** har hatt to møter hvor aktuelt stoff har vært samtalt om, bl.a. Taliban-organisasjonen og protestantiske kirkers holdning til islam.

Misjon

Aktiviteten i misjonsorganisasjonene og arbeidet med menighetens misjonsavtaler har lidd under fjorårets pandemi. 89 menigheter er registrert med misjonsavtaler med én eller flere av organisasjonene tilknyttet SMM. Det er en liten nedgang fra forrige år, som hovedsakelig skyldes at ikke avtaler blir fornyet.

Aksjonen «Sammen som kirke i hele verden» gikk for andre gang. Den får fremdeles ikke stor oppslutning i Nidaros (13 menigheter). Den tradisjonelle misjonsaksjonen «Lys til verden» hadde imidlertid bra resultat (ca. kr 135 000).

Etter evalueringen av SMM-arbeidet i Den norske kirke, der det ble bestemt å fortsette samarbeidet, har Nidaros bispedømmeråd vedtatt ny avtale 2022-2026.

Da smittesituasjonen var lettere på høsten ble det gjennomført en fakkelborg i Trondheim, Fakkelborg for trosfrihet, hvor 30 personer med fakkel i hånda og plakater på magen vitnet om de mange som lider for sin tros skyld, for mange mennesker som besøkte byens julegater.

Vennskapskirker

Det har vært lite kontakt med bispedømmets vennskapskirker gjennom året:

- **Vestre synode i Ethiopian Evangelical Church Mekane Yesus (EECMY)**, Etiopia. Den politiske situasjonen har vært veldig vanskelig med krigshandlinger og det har vanskeliggjort samarbeidet. Det har bare vært spredt telefon- og mailkontakt med kirken. I tillegg har pandemien preget kirkelig aktivitet. På toppen av det hele ble kirkens teologiske seminar i Addis delvis ødelagt av en stor flom, noe som gjorde at vi bidro økonomisk med en gave på kr 50 000.
- **Den lutherske kirken i Jordan og det Hellige land (ELCJHL)**. Den vanskelige situasjonen forårsaket av pandemien resulterte i en ekstra økonomisk gave (kr 50 000) fra oss i fjor. I 2022 planlegger vi å sende vertskap til å bemanne Jesu dåpskirke ved Jordanelven i nært samarbeid med Mellomkirkelig råd.
- **Härnösand stift i Svenska Kyrkan**. Samarbeidet med Härnösand er også blitt preget av pandemien. Kontakten har kun foregått digitalt. Pilegrimsarbeid, retreat og sørsamisk kirkelig står på vår felles dagsorden. Midt-Norden møtet i 2021 ble utsatt til august 2022. Der vil foruten Härnösand og Nidaros, også Lappo stift i Finland delta.

3.5.4 Pilegrimsarbeid

Pilegrimsmottaket i Pilegrimsgården og Nidarosdomen

Pilegrimsmottaket ved pilegrimsmålet i Nidaros er også en nasjonal virksomhet. Nidaros pilegrimsgård, Nasjonalt Pilegrimssenter, Nidarosdomen menighet og pilegrimspresten arbeider konstruktivt sammen for å tilby pilegrimer et kvalitativt godt mottak, med både vertskap og gudstjenester. Møtet med det hellige og møtet med medmennesker er konstituerende for pilegrimserfaringen.

Pandemien har gjort at antallet pilegrimer er lavere nå enn før pandemien. Til gjengjeld ser vi at den høyeste andelen av pilegrimer som kommer til Nidaros nå, er norske. I 2019 ble det utstedt 1280 Olavs brev til pilegrimer. (Dvs. de som har gått de siste 100 km inn til Nidarosdomen.) I 2020 ble det utstedt 384. I 2021 hadde nasjonalt pilegrimssenter satt som mål å utstede 430 Olavs brev, men endte på 760.

Det er nå godt innarbeidet å ha daglige pilegrimsgudstjenester i Nidarosdomen fra midten av juni til midten av september. Det er prestene ved domkirka og pilegrimspresten som har ansvar for disse. Gudstjenestene gir muligheter for at hver pilegrim/deltaker får velsignelse og forbønn ved alteret. Liturgien innebærer ellers lystenning, orgelmeditasjon, bønner og lesning av bibeltekst. Engelsk, norsk og til dels tysk språk brukes i gudstjenestene.

Kveldsmesse for heling og trøst har i 2021 vært holdt hver første søndag i måneden. Denne messen har momenter fra pilegrimsgudstjenestene, men har i tillegg tatt inn impulser fra Iona-fellesskapets liturgier for heling, bønn med salving og velsignelse. Olavsfest 2021 og planene for Olavsfest 2022 gjør «kveldsmesse for heling og håp» til en del av festivalprogrammet.

Pilegrimsmottaket ved frivillige og stab i Nidaros pilegrimsgård har også i år fungert godt. Pilegrimsgårdens gode atmosfære er et stort pluss i dette arbeidet. Frivillighetens innsats har en klart å beholde gjennom pandemien.

Pilegrimsforbundet i Norge (stiftelsesmøte 7. des 2021) og en fornyet videreføring av pilegrimsforening i Trondheim

Samordningen mellom lokale pilegrimsforeninger over hele landet har fram til nå ligget i hovedforeningen «Pilegrimsfellesskapet St Olav» med base i Trondheim. Utviklingen av det nasjonale frivillighetsarbeidet har de siste årene gått i retning av å danne et felles pilegrimsforbund i Norge, der lokalforeningene blir medlemmer i forbundssammenslutningen. Prosessen innebærer også at «Pilegrimsfellesskapet St Olav» fortsetter med base i Trondheim og med selvstendig styre og økonomi fra årsmøtet i april 2022. Framover blir det særlig viktig å få opp et fornyet engasjement om tematiske samlinger og vandringer, der frivillighetsbevegelsen kan utfolde pilegrimsmotivet i tett samarbeid med Nidaros pilegrimsgård gjennom frivillighetsåret 2022.

Pilegrimsvirksomheten på St. Olavsleden

På grunn av at landegrensen mellom Norge og Sverige på St. Olavsledens passeringspunkt ved Skalstugan har vært stengt over lengre tidsrom enn mange andre innreisemåter til Norge (f. eks flyplasser, flere toglinjer og hovedveier), har det fysiske svensk-norske pilegrimssamarbeidet langs St. Olavsleden vært særlig hardt rammet under pandemien. Det håpes og antas at mange pilegrimer som har vandret den svenske delen av leden, til neste år vil fullføre vandringen i Norge inn til Nidaros.

Prestegården på Stiklestad har i 2021 blitt videre utviklet i pilegrimsøyemed. En forsiktig oppstart med pilegrimsmøter og overnatting knyttet til konferanse er prøvd ut. Dette følges opp i 2022 i arbeid med å aktivere en regional pilegrimsforening omkring Stiklestad som kan knytte seg opp mot den nye forbundsstrukturen (Pilegrimsforbundet i Norge) for frivillighetsforeningene.

Prosjektet «Pilegrim utan gränser» er høsten 2021 slutført. Mye positivt har skjedd, selv om gjensidig mulighet for vandring og møter i nabolandet har vært svært begrenset. Tre tematiske pilegrimspod-programmer fra norsk side er dette året laget i prosjektet, der Nidaros pilegrimsgård, pilegrimspresten og til dels Stiklestad pilegrimssenter har gjort research og samtaleledelse.

- Skildring av miljøet for pilegrimsmottak i Nidaros pilegrimsgård og vekselvirkningen med de daglige pilegrimsgudstjenestene i Nidarosdomen. Stemmer fra frivillige, pilegrimsgårdens daglige leder, Stiklestad pilegrimssenter og pilegrimsprest.
- Historien om Klemenskirka og dens betydning for pilegrimsmålets tilblivelse og utvikling. Samtale med Erik Jondell
- Nidarosdomens historie og betydning i pilegrimsperspektiv. Samtale med Øystein Ekroll.

3.5.5 Retreat- og stillhetsarbeid

Tanken om åndelig og spirituell forming gjennom et yrkesløp som prest har vært tematisert i samtaler mellom Nidaros biskop og ressursgruppen «Retreat i Nidaros». Temaet ble videre tatt opp i et av prostemøtene, der pilegrimsprest deltok med «helingsgudstjeneste» og videre samtaler.

Det vil være en vedvarende tenkning om hvordan personlig modning og vekst knyttes til trosliv over tid i presters yrkesløp. Tanken om en strukturering av et bredt tilbud til prester i bispedømmet må eventuelt følges opp over tid. Tematisering av gudsrelasjonens utvikling/variasjon gjennom yrkeslivet kunne bli knyttet til en bredde av tilbud.

Ressurspersoner og miljøer å spille på kan være utdannede prester i åndelig veiledning, videreutvikling av pilegrimsperspektivet og pilegrimsvandring som teologisk vekst- og modningspraksis, ulike deler av retreatbevegelsen, fagmiljøer i sjelesorg og fagmiljøer som arbeider med religiøs og åndelig erfaring og fordypning i vår tid, f. eks organisasjonen Areopagos.

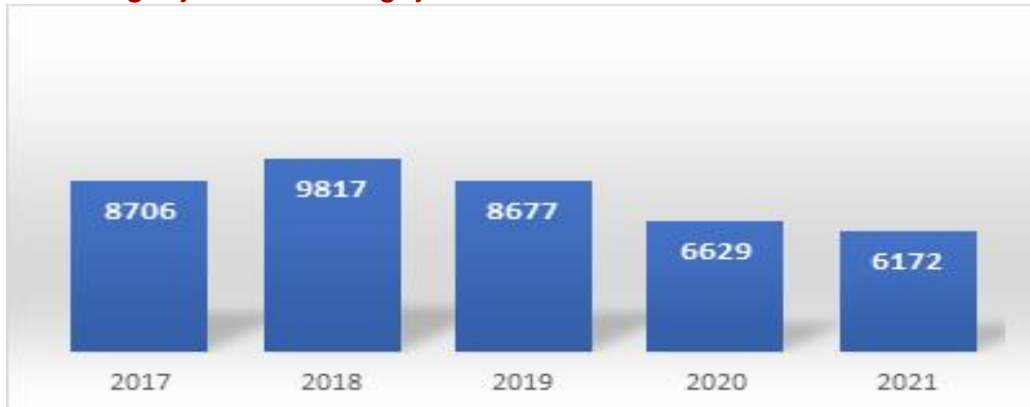
I 2021 har pilegrimsprest og en representant fra Retreat i Nidaros, dels som en konsekvens av prosessene referert til over, besøkt og samtalt med ansvarlige på Lia gård og hvordan retreatopplegg for prester i Nidaros i stor grad kan formes i aktivt samarbeid mellom «Nidaros-typiske uttrykk» og tradisjonene Lia står i. Ytterligere aktivering av pilegrims- og helingsmotivene er særlig aktuelle, slik de har vært formet i praksis og liturgier knyttet til Nidarosdomens pilegrims- og helingsgudstjenester.

3.6. Rekruttering og frivillighet

3.6.1 Vigslinger

Nidaros biskop har vigslet fire personer i 2021. Tre personer til prestedtjeneste og en til diakon. Preses hadde ingen vigslinger i 2021.

3.6.2 Flere engasjeres til frivillig tjeneste i kirken

Modell: Antall frivillige medarbeidere i Nidaros

Tallene viser en nedgang på 37% fra 2018 til 2021. Ganske dramatiske tall. Dette må det jobbes med. Hvordan skape et bredere eierskap og engasjement for kirken vår?

Nedgangen fra 2019 til 2021 skyldes trolig pandemien med avlyste arrangement og ønsket om å begrense antall frivillige på enkelte arrangement.

Pandemien har også vært en belastning for frivillige medarbeidere. De har måttet gå inn i nye oppgaver knyttet til smittevern, registrering, vasking o.l. De har måttet avvise folk som ønsker å komme inn i kirka, hatt ansvar for registrering og spriting ved inngang og rettleidet de som ikke overholder avstand- og smittevernregler. Noen ganger har de opplevd at arrangement blir avlyst, andre ganger har de blitt tilkalt på kort varsel.

Frivillige har kjent på redsel for å gjøre noe feil, og at smitte skal oppstå. Flere menigheter forteller at det er krevende å skaffe frivillige medarbeidere, selv til overkommelige og tidsavgrensede oppgaver.

Men noen menigheter gleder seg over positive tall. En prest i Fosen forteller:

“Det har kommet noen nye, og noen som ikke har vært på mange år, har kommet tilbake. Det har også kommet til noen yngre krefter.”

Veien videre

Det er behov for å se på hvordan vi kan engasjere nye og gamle frivillige. Kanskje er en plan for «gjenåpning av frivilligheten» en måte å komme i gang på. Koronapandemien kan ha gitt frivillige medarbeidere nye vaner, og de kan kanskje ha blitt skeptiske til å forplikte seg igjen. Samtidig har de digitale sendingene av gudstjenester og konserter nådd et bredere publikum. Det kan tenke seg at det blant disse kan finnes mulige nye frivillige.

Hvordan skal vi følge opp diakonikampanjen i 2021? I alt 163 personer meldte seg som frivillige medarbeidere i kampanjen lokalt. Det blir spennende å følge med på de menighetene de har meldt seg til, og se hvor mange av de som meldte seg som fremdeles er frivillige medarbeidere i løpet av 2022?

Frivillighetsåret 2022 - kommer i rett tid. Året legger til rette for å fokusere på frivillighet i alle sektorer, i hele landet. Nå må kirka kjenne sin besøkestid, bli med i "frivillighetsbølgen" som skyller over landet vårt, og jobbe systematisk med frivillighet i stabs- og rådsarbeidet. Det handler både om holdninger og handlinger.

Regional ressursgruppe frivillighet, bestående av en kontor, menighetspedagog, daglig leder, kirkeverge, prest, diakon og rådgiver, ønsker å legge til rette for markering av frivillighetens år og styrke menighetenes fokus på frivillighet.

Domprosten skriver:

"Pandemien har gjort arbeid med frivillige utfordrende. Menighetene har satsing på frivilligarbeid i Frivillighetsåret. Jeg tror det vil ta tid å få folk tilbake etter pandemien. Det handler om at folk har vært engstelige for å delta i sosiale aktiviteter. Men også at vaner har endret seg, og vi trenger å finne tilbake til aktivitet og engasjement. Frivillighet er også en viktig diakonal oppgave."

3.6.3 Rekruttering til prestestillinger

Nidaros bispedømmeråd har over lang tid forsøkt å tenke kreativt og innovativt om rekrutteringsutfordringene. All den tid vi er arbeidsgivere for prester og proster, handler dette særlig om å rekruttere kvalifiserte prester til alle stillinger for å sikre at alle sokn i Nidaros har en forsvarlig geistlig betjening.

Vi forsøker å forvalte ressurser fornuftig med tanke på å få innsatsen tilbake i form av søkere til prestestillinger. Vi vet at omdømme har betydning for hvor nyutdannede og andre søker prestestillinger. "Nidaros har en bra biskop, og det må være et godt bispedømme å jobbe i, men det ligger for langt bort fra Oslo" - er et sitat fra urbane teologistudenter på Blindern og Majorstua.

Over flere år har vi erfart at god kontakt med enkeltstudenter gjennom sommervikariat og «Veien til vigsling» er nyttig. Vi kaller det «stangfiske» - kontakt med den enkelte over lang tid. Gleden er stor når vi får tilsatt en nyutdannet prest i fast stilling, men det koster tid og annen innsats.

Videre er Nidaros bispedømmeråd villig til å legge ekstra økonomisk ressurser i rekrutteringsprosesser med ulike tiltak: Signeringshonorar (kr 90.000) i henhold til avtaleverk er blitt tatt i bruk. Vi forsøker dette tiltaket innimellom med ulikt hell. Vi undres på om beløpet er for lite til å trekke til oss søkere som binder seg for to år.

Sommervikarer, prestevikarer som operer på fullmakt fra biskopen, er vellykkede tilbud til teologistudenter. Vi vet positivt gjennom evaluering at det er et virksomt rekrutteringsverktøy. Nidaros har god erfaring i å ta godt imot og gi studentene verdifull opplæring og veiledning. Midt på sommeren, under Olavsfest, inviteres sommervikarene til en samling i Trondheim. Vi spiser god mat sammen og deltar på arrangement i regi av Olavsfest. Vennskap og gode relasjoner dannes når vi møtes og blir kjent med hverandre.

Bispedømmet deltok på digital utdanningsmesse i samarbeid med flere yrkesgrupper i kirken for å vise frem bredden i studie- og jobbtilbud. Vi håper at vi neste år kan delta på fysisk utdanningsmesse.

Ungdomsrådet vier rekrutteringstemaet stor oppmerksomhet og sprer informasjon via sine kanaler.

Prestevikarer i godt voksen alder som kombinerer utdanning, på veien til prestatjeneste, er som nevnt en vinn-vinn-situasjon. Nidaros ser med forventning fram til at Kirkerådet vedtar

«Rekrutteringsstilling i Den norske kirke – Prest under utdanning». Vi har flere kandidater til dette.

Biskopene besøkte avsluttende praktikum digitalt, ved både MF og TF, våren 2021. Å få tildelt en times undervisning digitalt har ikke samme effekt på rekrutteringen som når biskopen med følge setter av en hel dag i Oslo til prat med studentene før og etter undervisningen, gjerne i følge med hyggelig servering. Det er beklagelig at smittevernstiltak har redusert disse tiltakene i 2021.

I 2022 har vi allerede besøkt praktikum på Teologisk fakultet. Det var et vellykket besøk med både med studenttreff og møte med fakultetsledelsen. Tidligere år har vi arrangert julebord for teologistudentene i Oslo med overrekkelse av julegaver. Det har dessverre også blitt satt på vent på grunn av pandemien, men i 2022 har vi ønske om å prøve det igjen.

Besøk på de kristne folkehøyskolene i Trøndelag og KVT – (Kristen videregående skole med 6-700 elever) er også under planlegging nå som samfunnet har åpnet igjen.

Årsaksbildet til rekrutteringsutfordringene er sammensatt. Det er ingen kirkelige utdanningsinstitusjoner i regionen, mange prostier er preget av store avstander og små kirkelige arbeidsmiljøer, og i deler av bispedømmet har ungdomsarbeidet (som gjerne er rekrutteringsfremmede) stått relativt svakt en stund.

Rekruttering handler også om ivaretagelse, og hvordan prestene trives og blir værende i jobb i DnK. Prostene er dyktige og bevisste på god personalforvaltning. Tiltak som seniordager, ABV, etterutdanning, deltakelse på retreat, kurs og liknende som den enkelte ønsker, prøver vi å tilrettelegge for, blant annet for at prestene skal trives og bli værende.

Livsfasepolitikk og ivaretagelse av ansatte i ulike aldre er viktig. Det gjelder ikke bare seniorer og småbarnsforeldre, men også ansatte i andre livssituasjoner.

3.6.4 Inkluderingsdugnaden

Inkluderingsdugnaden har som mål at fem prosent av alle nyansatte i staten skal være personer med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en.

Med seks tilsetninger i Nidaros bispedømme i løpet av 2021 vil kravet være 0,3 stillinger. Om vi ser på de to siste årene har vi tilsatt 18 personer og to av de vil falle inn under inkluderingsdugnaden, dvs 11%.

Noen kommentarer til dugnaden:

- I alle våre utlysninger gjør vi søkerne oppmerksomme på at vi legger til rette for mennesker med nedsatt funksjonsevne.
- En langsiktig strategi, med fleksibel arbeidsgiver, som legger godt til rette for at kandidaten kan ta studier og ha en tilrettelagt tjeneste er noe vi har etterstrebet og har fått gode tilbakemeldinger på. Vi har derimot ikke anledning å tilsette vikarer lengre enn i ett år ved vakante stillinger. Vi ser derfor frem til å få plass ordningen med prest under utdanning for å skape gode rammer for de som trenger en slik fleksibel ordning.

3.6.5 Bemanning – presteskap og administrasjon

Bemanningssituasjonen totalt sett i Nidaros bispedømme er p.t. relativt tilfredsstillende til tross for at vi «i teorien» står med mange vakante stillinger. Årsaken til at det likevel oppleves som tilfredsstillende, er åtte prestevikarer, hvorav sju er i utdanningsløp på vei til å fullføre teologiutdanning. I tillegg har vi stor hjelp av flere pensjonister som tar lengre eller kortere vikariater.

I bispedømmeadministrasjonen hadde vi før årsskiftet en ledig stilling + to medarbeidere i permisjon. Fra 2022 er alle stillinger i administrasjonen besatt, og søkertilgangen har vært tilfredsstillende.

Nidaros bispedømme sliter med å få tilsatt prester ved den tradisjonelle måten å rekruttere på. Antall søkere går ned. P.t. ligger vi på 1,7 søkere pr. stilling og flere av søkerne er dessverre ikke kvalifisert og kan følgelig ikke komme i betraktning. Som tabellen under viser, fikk vi kun tilsatt seks prester i 2021.

2021					
Utlyste stillinger	Antall søknader	Søknader pr. stilling	Stillinger utlyst flere ganger	Antall tilsetninger	... herav personer med nedsatt funksjonsevne
16	27	1,7	9	6	0

3.7 FNs bærekraftsmål

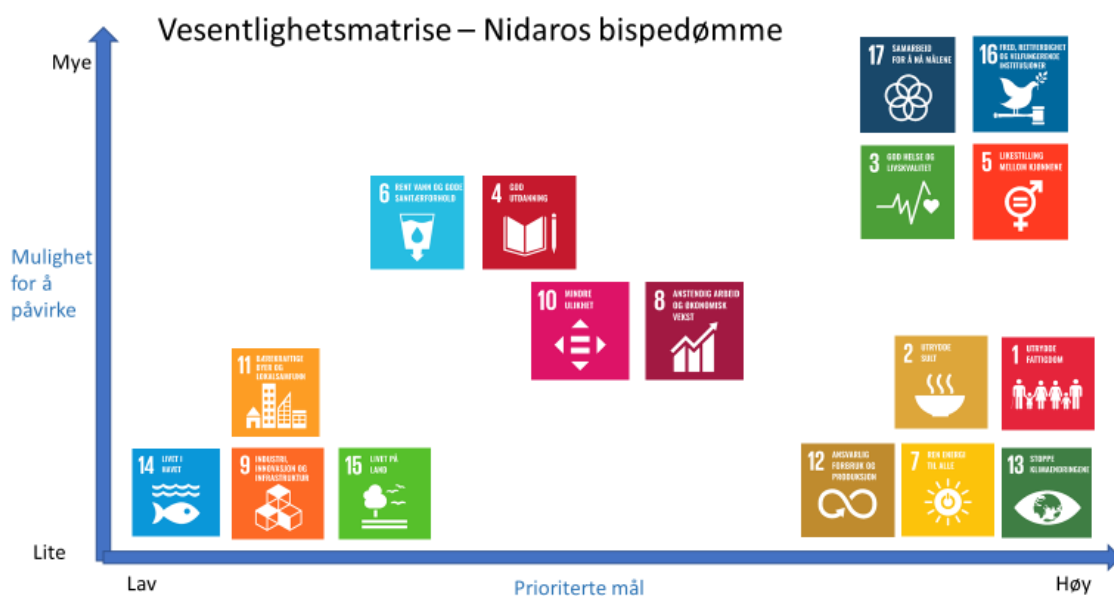
Kirkens oppgaver med bærekraftsmålene har vært aktualisert en rekke ganger gjennom året. Én av rådgiverstillingene har fått benevnelsen «rådgiver misjon, dialog og bærekraft». I bispedømmets virksomhetsplan er de forskjellige bærekraftsmålene satt inn der vi ser det naturlig.

Alle sektorer i samfunnet blir utfordret av dette. Vi ønsker å bruke bærekraftsmålene som et felles anliggende i samarbeidsrelasjoner med andre virksomheter i regionen og lokalsamfunnet.

Fra virksomheten i 2021 kan vi trekke fram noen tiltak knyttet til bærekraftsarbeid:

- Fornyelse av Nidaros bispedømmekontor som Miljøfyrtårn.
- Deltakelse i «Klimabrølet 2021»
- Arbeid med avtale med Bærekraftsenteret i Trondheim (en forlenget arm av FNs program «United for Smart and Sustainable Cities Implementation program»)
- Bidragsyter på arrangementet «Broen til fremtiden», sammen med Naturvernforbundet, Bondelaget, LO, NHO, Fremtiden i våre hender
- Utarbeidelse av ny reisepolicy for Nidaros bispedømmeråd
- Medlem av Folkehelsealliansen (et forum for ikke-kommersielle aktører i Trøndelag som ønsker å samarbeide om bedre folkehelse. Stimulere til helsefremmende levevaner og helsefremmende bo- og arbeidsmiljø, lære-, leke- og fritidsmiljø).
- Utforming av Virksomhetsplan 2022 med tydelig innarbeidelse av bærekraftsmål
- Samskapingsprosjekter i flere kommuner
- Menighetenes misjonsavtaler og Kirkens Nødhjelps fasteaksjon
- Formidling av «Bærekraftsboka»

I framtida må bevisstheten om bærekraftsmål og relevansen for kirkelig virksomhet forsterkes på prosti- og menighetsnivå. I arbeidet med bærekraftsmålene er det også utarbeidet en egen «vesentlighetsmatrise» som er et forsøk på å gi hjelp til å sortere bærekraftsmålene etter vesentlighet for vår virksomhet.

3.8 Biskopens virksomhet

For **biskop Herborg Finnset** har også 2021 vært preget av pandemien. De pålagte antallsbegrensningene, hensynet til kontinuitetsplanlegging og smittevern hensyn har vanskeliggjort en normal virksomhet også i 2021. Der hvor vi i 2020 kunne oppfordre medarbeiderne til å prøve nye arbeidsmetoder og utforske nye strategier for å fylle sin oppgave som *kirke på vårt sted*, ble 2021 året for å holde motet oppe hos ansatte og frivillige. De har sammen båret byrden med å måtte avgrense, avlyse, utsette eller planlegge om igjen, og håpe på å kunne gjennomføre. Usikkerhet og matthet har bredt om seg. Særlig har det vært krevende at myndighetene innførte så begrensende tiltak både i påske- og julehøytiden i 2021. For biskopens virksomhet er «utsettelse» den betegnelsen som best karakteriserer året. Den syv ukers lange studiepermisjonen i første kvartal lot seg gjennomføre. Periodene med større åpenhet og høstens muligheter til å møtes opplevdes som et velkomment friminutt for oss alle.

Vi har blitt gode på digitale arrangementer. Året 2021 begynte med biskopens digitale nyttårstale, digitale prostemøter, partssammensatte utvalg og jevnlig informasjonsmøter med kirkeverger og proster, særlig i vårhalvåret 2021. Informasjonsmøtene i pandemiperioden har vært en viktig arena for å dele informasjon, og har medført økt kontakt og samhandling med bispedømmet.

Visitase er en av biskopens kjerneoppgaver. På sitt beste kan de fungere som prosesser som får stor betydning for lokalsamfunn og menigheter, både for menighetenes fortelling om seg selv, og som en døråpner for samarbeid og samhandling i sivilsamfunnet. I stedet for å gjennomføre nedskalerte visitaser er de blitt utsatt i påvente av et åpnere samfunn. Flere av de planlagte visitasene er nå utsatt for andre gang, og progresjonen i visitasarbeidet er forskjøvet med to kalenderår.

I september ble visitasen i Frosta, Åsen, Alstadhaug, Ekne og Markabygd fullført, etter at den måtte avbrytes da landet ble stengt i november 2020. Høsten -21 var det også to visitaser i Meråker (utsatt én gang), til Nærøysund (utsatt én gang), og visitas til preste- og samtaletjenesten ved sykehusene i Levanger og Namsos (utsatt to ganger). I mai var det

også mulig å gjennomføre et dagsbesøk til Rindal, som ble overført fra Møre bispedømme til Nidaros i 2020.

Nidaros biskop har vigslet tre prester og en diakon i 2021. Vi har klart å gjennomføre alle disse på planlagt dato, til dels med sterke begrensninger på antall og avstand. Kirkejubileer er vanligvis en del av biskopens program, i 2021 var det bare ett som var mulig å gjennomføre. Mange står på vent. Kirkejubileene er en viktig hendelse i lokalsamfunnet, og de fleste ønsker å gjennomføre en slik feiring ett eller to år på etterskudd. Biskopen deltar vanligvis på kirkejubileer fra 100 år og oppover.

Året har også inneholdt et 1000-årsminne, som en del av Nasjonaljubileets fokus på trosskifte og dialog. I 2021 ble den planlagte markeringen av de dramatiske hendelsene på Mære i 1021, gjennomført i en mindre skala enn opprinnelig planlagt, med gudstjeneste i Mære kirke i november. Nidaros biskop har deltatt i styringsgruppa for Nasjonaljubileet, hvor det nå arbeides med omforming til en struktur med medlemmer, som representerer landsdekkende institusjoner og samfunnssektorer.

Også i årets Olsokprogram på Stiklestad var gudstjenesten flyttet ut av middelalderkirken til Spelplassen. Biskop Herborg ledet årets Olsoksamtale, hvor Jonas Gahr Støre og Arne Okkenhaug deltok. Tema for samtalen var «Humanitet og rettferdighet: Tanker ti år etter terroren rammet Norge.» Biskop Herborg deltok også i pilegrimsvandring til Nidaros med Olavsflammen, og tok imot blinde og svaksynte pilegrimer som sammen med sine ledsagere hadde vandret 100 km fra Stiklestad til Nidaros, i regi av Kristent Arbeid blant Blinde. Arbeidsmiljøundersøkelsen blant ordinerte kvinner ble viet særlig oppmerksomhet, og begge biskopene deltok på en felles samling og samtale for alle deltakerne i undersøkelsen i august.

I oktober var det mulig å samle alle prestene i bispedømmet til fagdager under temaet «Tro, håp og handling.» For prestene var det av stor betydning å kunne samles til et program som ga faglig, sosialt og åndelig utbytte. Fagdager for prestene planlegges gjennomført annet hvert år i vekslning med stiftsdager for alle ansatte i trossamfunnet. Her deltok begge biskopene i programmet.

For preses i bispemøtet og biskop for Nidaros Domprosti, Olav Fykse Tveit, har også 2021 vært preget av pandemiens begrensninger. Preses har feiret gudstjenester i den avtalte rytmen for preses sin gudstjenestefeiring i Nidaros domkirke. Preses har gjennomført visitas til Bakklandet og Lademoen sokn og Lade sokn. Visitasen måtte gjennomføres i to deler med et begrenset og mer internt program i mars og med den offentlige delen av visitasen i oktober.

I forbindelse med Olsok deltok preses i flere programposter under Olavsfestdagene og inviterte til mottakelse for et begrenset antall inviterte gjester. Arbeidet med nasjonaljubileet er og vil være et viktig engasjement for preses.

4. Styring og kontroll i virksomheten

4.1 Arbeidsmiljø

4.1.1 Sykefravær

Fraværstatistikken for 2021 viser at sykefraværet har steget med over 1% fra 2020. Landsgjennomsnittet for hele kirken er i samme periode stabilt.

Sykefravær	2020	2021
Nidaros	6,7%	7,8%
Den norske kirke	5,4%	5,6%

Tallene her hentet fra kvartalsrapportene vi får fra Kirkerådet.

I 4 kvartal 2021 er sykefraværet for menn 7,09% og kvinner det på 8,24%. Vi har ikke hatt mye fravær knyttet til korona, men statistikken viser at hoveddelen av fraværet er langtidssykemeldinger på over 8 uker. Dette gjelder både menn og kvinner.

Hos noen få er det psykososiale årsaker. Disse følges opp av prost, og vi har et godt samarbeid med BHT, NAV og ulike behandlere. For eksempel har vi rask tilgang til psykiater for avklaringssamtaler, og mestringssamtaler med BHT brukes aktivt. Hos de fleste er det likevel somatiske diagnoser som følge av at det er et voksent presteskap. Det er unormalt høyt fravær blant menn. Flere langtidsfravær skyldes sykemelding på vei mot en avslutning av tjenesten av helsemessige årsaker.

Det jobbes kontinuerlig for god vikardekning, og støtte til den enkelt prest til å prioritere i tjenesten når det er mangel på presteressurser. Prostene gjør en god jobb i å være støttende ved sykdom, og å legge til rette for vei tilbake til jobb.

4.1.2 Medarbeiderundersøkelsen

Kort om undersøkelsen:

- Medarbeiderundersøkelsen har som hensikt å få en samlet kartlegging av arbeidsmiljøet for hele kirken og gjennomføres derfor for hele Den norske kirke(trossubjektet).
- Den er utviklet i et samarbeid mellom Kirkerådet, Norges kirkevergelag, Nettverk for kirkelige fellesråd og KA.
- Ble gjennomført 28. september til 15. oktober 2021
- Alle ansatte som jobber 30 % eller mer i Den norske kirke ble invitert til å svare

Vi har lagt bak oss fase 1 (motivere og forberede) og fase 2 (kartlegging) og befinner oss nå midt i fase 3 (resultat, utvikling og tiltak) som har en tidshorisont frem til april 2022. Etter dette går vi over i den siste fasen med gjennomføring av tiltak og evaluering.

Vi i Nidaros har en svarprosent på 80,4 % som gir oss et godt bilde av hvordan det er hos oss. Vi har fått rapporter for hele bispedømmet, prestene i bispedømmet, prostirapporter, prosterapport og administrasjonsrapport.

I tillegg er det lagt til rett for at rapporter på tvers av arbeidsgiverlinjene kan gis ut om begge arbeidsgiverlinjene ønsker det. Dette avtales mellom kirkeverge og prost.

Så langt har arbeidet i prostiene og stabene bestått i å dele resultater og samtale om funnene. Dette er viktig for å identifisere styrker og utviklingsområder som senere skal lede til målrettede tiltak. Det er viktig at den enkelte uttaler seg om hva de mener rapporten sier noe

om slik at alle blir hørt og resultatet nyanseres. I løpet av mars skal det utarbeides en handlings/tiltaksplan sammen med de ansatte. Denne planen skal deretter rapporteres til RAMU. Det vi får rapport inn fra prostiene og bispedømmekontoret, er at det arbeides godt med undersøkelsen og at oppfølgingsplan og tidslinjen til Rambøll blir fulgt opp. I tillegg er arbeidet forankret både i RAMU og i det regionale kontaktmøtet.

De konkrete funn er bispedømmerådet som arbeidsgiver tilbakeholden med å komme med nå. Det handler om at alle ansatte selv skal få anledning til å identifisere funnene. Engasjement og god ledelse er positive funn. Men av områder som må ha særlig oppmerksomhet, kan vi nevne, konflikter og konflikthåndtering, forholdet mellom arbeid og fritid, gjennomføringsevne og omdømmebygging.

4.2 Likestilling

4.2.1 Likestilling, inkludering og mangfold

Likestilling- og diskrimineringsloven pålegger arbeidsgiver aktivitetsplikt. Nidaros BDR sin virksomhetsplan berører følgende punkter som følger opp Kirkerådets forventningsdokumentet "Rom for alle – bruk for alle":

Følgende punkter er hentet fra virksomhetsplanen 2022 som ble vedtatt i desember 2021:

Flere menigheter inkluderer samisk språk i gudstjenestelivet.
Kirken deltar aktivt i samfunnsdebatten på ulike arenaer i offentlige rom
Kirkens arbeid mot utenforskap og ensomhet styrkes
Kirken er universelt utformet
Folkekirken tilbyr ulike møteplasser og fellesskap
Er et mangfoldig, tverrkulturelt og inkluderende fellesskap som kirke og arbeidsplass.

I forhold til egne ansatte har vi pr. i dag ikke en egen LIM-handlingsplan, men vi har merket oss følgende punkter i Kirkerådets handlingsplan for oppfølging i bispedømmet:

Sette likestilling, mangfold og mangfoldsledelse på dagsorden i ulike fora.

- Oppfølging av LHBT-rapporten og rapport om kvinner i prestedtjeneste.

Utarbeide samtaleopplegg om arbeidsmiljø og medarbeiderskap til bruk i alle prosti.

- En partssammensatt gruppe i Nidaros utarbeidet samtaleopplegg om kvinner i prestedtjeneste. Positive erfaringer med denne gjør at det planlegges å utarbeide tilsvarende opplegg for andre områder innen LIM. Dette gjerne med støtte fra Kirkerådet.

Rekruttere og beholde medarbeidere.

- Utvikle samarbeid med Kirkeverger og Nav for tilrettelegging for ansatte med nedsatt funksjonsevne.
- Vurdere rutiner ved utlysning og ansettelse.

God personal og likestillingspolitikk

- Tematisere likestilling, diskrimineringserfaring og universell utforming i medarbeidersamtaler. prostemøtet skal i løpet av 2022 jobbe med utvikling av medarbeidersamtalene.

Kvinner i prestedtjeneste og ansatte med LHBT-identitet

I 2021 har kirken hatt søkelys på likestilling, inkludering og mangfold. Rapportene etter undersøkelsen blant kvinner i prestedtjeneste, og «Å være en sak» om LHBT-personers arbeidsforhold har blitt tematisert i ulike fora.

Bispedømmeråd, ledergruppe og regionalt arbeidsmiljøutvalg har alle jobbet med resultatene fra begge rapportene. Vi vil øke kompetansen blant de ansatte om hva som er diskriminering, og hva som er trakassering etter lovens forståelse, og hvordan dette rapporteres og følges opp av arbeidsgiver. I tillegg vil det være opplevelser som ikke kommer inn under lovens definisjon, men som ikke er ønsket. Vi vil at det enkelte arbeidsmiljø skal være en arena for dialog rundt også det som er vanskelig, og på den måten bidra til trygge arbeidsplasser.

«Å være en sak» var tema på Etterutdanningsdager for alle prester i oktober. Selv om det er gode samtaler, bevissthet om belastninger og gode system for å forhindre diskriminering er det klart at dette er ekstra vanskelig for dem det gjelder. Åpenhet og synlighet omkring LHBT-identitet er relativt ny i vår kultur. Kunnskap, definisjoner og språk er under utvikling. Det kreves trygghet for å ha gode samtaler, som ikke oppleves krenkende. Som arbeidsgiver ønsker vi i året som kommer å legge til rette for at det skapes et samtaleklima hvor det ulike identiteter har plass, men hvor det også er trygghet for å kunne eksponere mangel på kunnskap og usikkerhet.

Alle kvinner i prestedtjeneste ble innkalt til fagdag i Trondheim 27.08.2021. Rapporten skapte et stort engasjement blant kvinner i prestedtjenesten uavhengig av alder og stillingstype. Både vernetjeneste og tillitsvalgte engasjerte seg aktivt i oppfølgingen sammen med arbeidsgiver. Funnene for Nidaros bispedømme var urovekkende i forhold til hvor mange som hadde negative opplevelser knyttet til å være kvinnelig prest, og spesielt ung kvinne.

Det ble utarbeidet en samtaleguide til bruk i lokale staber og prostilag som også er tatt i bruk i flere andre bispedømmer. Alle prosti har tematisert rapporten og brukt samtaleguiden. Noen tverrfaglige staber har også brukt guiden. I 2022 skal alle prosti ha en HMS-dag for alle ansatte. Det er aktuelt å tematisere dette i de prosti som ikke allerede har gjort det. Det har også vært et mål å få tema på agendaen i menighetsråd. Det vurderes å tilpasse samtaleguiden til å gjelde hele likestilling, inkludering og mangfold tematikken, og gjøre den anvendelig for alle grupper, både ansatte, rådsmedlemmer og andre engasjerte.

Utfordringer knyttet til møte med kirkens medlemmer i forbindelse med dåp og begravelser er det ikke like enkelt å vite hvordan en skal møte. Her mener vi at en støttende leder, og et godt kollegafelleskap, er det som kan bidra til å håndtere ubehagelige situasjoner. I tillegg trenger den enkelte å utvikle verktøy til å sette grenser for mennesker som bevisst eller ubevisst har en diskriminerende eller trakasserende adferd eller språk.

4.2.2 Kvinneandel

Kvinneandelen i presteskaper i Nidaros har over flere år vært over 40%. Kvinneandelen i 2021 er 41.1%

Hva angår kvinneandelen i lederstillinger har Nidaros et stort forbedringspotensial. I prostegruppa er det kun 25% kvinner og i bispedømmerådets administrasjon er alle tre lederne menn, altså en kvinneandel på 0%. Å øke kvinneandelen i lederstillinger er en målsetting.

Når det gjelder søknader til stillinger er kvinneandelen lav med 26%. Tallene for 2021 er så pass små at det er vanskelig å trekke sikre konklusjoner på årsaksforhold. Av nytilsatte var 33% kvinner. Kvinneandelen av gjennomførte ordinasjoner i 2021 var 67%.

I Nidaros har vi ved utløpet av 2021 seks deltidsansatte, alle er kvinner. Det handler både om uførhetsgrad og omsorg for små barn. Alle i deltid er frivillig. Det er positivt at disse personene er i arbeidslivet, og leverer en flott jobb i sin deltidsstilling. Det eksisterer altså ingen ufrivillige deltidsansatte.

4.2.3 Ansatte med funksjonsnedsettelse

Som arbeidsgiver er det ikke bare kjønn og seksuell identitet som krever et våkent blikk i forhold til diskriminering. Ansatte med funksjonsnedsettelse skal oppleve at arbeidshverdagen er tilrettelagt slik at de kan bruke sine ressurser til å gjøre en god jobb. Dette vil kreve mer enn økt bevissthet og innebære konkrete tiltak. I 2021 har vi erfart at det tar tid å legge til rette, og å samhandle med andre aktører for å skaffe økonomi og materiell. Ansatte har selv tatt mye av arbeidet. Vi ønsker å bli bedre på å legge til rette for ansatte med funksjonsnedsettelse.

4.2.4 Rutiner for varsling av kritikkverdige forhold internt i virksomheten

Nidaros bispedømme har tatt i bruk Mitt varsel, og lenke ligger ute på bispedømmets hjemmeside. Personalleder og personalrådgiver er kurset i bruk av systemet. I løpet av 2022 vil alle proster, tillitsvalgte og verneombud bli gjort kjent med Mitt Varsel. Håndtering av varsling av kritikkverdige forhold følger AML og de rutiner som Den Norske kirke har. Siden vil også demonstreres på HMS-dager i prostiene.

Avvik og oppfølging av disse følge rutiner i Den norske kirkes HMS-håndbok.

Ansatte i personalavdelingen er sertifisert i bruk av fakta undersøkelse. Metoden brukes i håndtering av konkrete saker tilpasset sakens karakter.

4.3 Vurdering av mislighetsrisiko

Arbeidet med risikovurderinger og virksomhetsstyring er styrket i 2021. Det er utarbeidet egen risikovurdering som fulgte bispedømmerådets vedtak om virksomhetsplan 2021.

Alle proster er pålagt å følge opp ROS-analyser knyttet til prestaten i prostiene under pandemien. Det er særlig vektlagt å ha fokus på kontinuitetsplanlegging med sikte på å sikre nødvendige tjenester som gravferd og beredskap. Det er gjennomført jevnlig møter mellom alle proster og kirkeverger for å sørge for nødvendig koordinering og samhandling.

Revisjon av personvern og informasjonssikkerhet

I desember ble det gjennomført en revisjon av personvern og informasjonssikkerhet på bestilling av Kontrollutvalget i Dnk. Revisjonsrapporten konkluderte med at det er tydelige vilje til eierskap til personvern og informasjonssikkerhet ved kontoret. På følgende områder er det forbedringspotensialer i Nidaros:

- Generell opplæring og tydeligere rutiner
- Informasjonsflyt ved tilsettinger
- Riktig bruk av fagsystemer og sikker bruk av epost.
- Retningslinjer for strømming og bruk av bilder og sosiale medier

Arbeidet med å følge opp vil skje fortløpende i løpet våren 2022.

Økonomiforvaltning

Økonomiforvaltningen følger Økonomireglementet for rettssubjektet Den norske kirke. Det er internkontrollsystem, men det arbeides med revidering av rutiner etter revisjonen som ble gjennomført i desember 2021.

Det er ikke avdekket mislighold og vurderingen er at mislighetsrisikoen er lav og akseptabel.

5. Vurdering av framtidssutsikter

Kirken er i endring. Det kommer den til å være fremover også. Det handler ikke først og fremst om kirkens interne organisering, men det handler om at vi lever i en verden som er i endring. For mange av oss er disse endringer blitt tydeligere de siste årene. Vi kan ikke lukke øynene og tenke at det ikke angår kirken. For det handler om endringer i menneskers livsvilkår. Og menneskers liv angår kirken og troen og Gud. Pandemien har lært oss å leve med usikkerhet. Det uventede kan skje. Hvordan kan vi være en kirke som kan møte menneskers uro og frykt. Det er en utfordring for teologien og sjelesorgen. Sikkerhet og samarbeid mellom folkene er satt på prøve. Erfaringene fra våre vennskapskirker i Midtøsten og Etiopia, viser oss med all tydelighet hvor sårbare vi er. Når dette skrives, er også krig og ødeleggelse igjen kommet til Europa. Det er ikke mindre bruk for en kirke som kan tale tydelig om forsoning, fremtid og håp.

Klimautfordringen blir tydeligere og tydeligere. Livet er truet. Også kirkene må ta sitt ansvar og delta i den dugnaden som FN inviterer oss til gjennom Bærekraftmålene. Å følge opp Kirkemøtets ambisiøse klimastrategi blir viktig i årene fremover. I vårt område er hensynet til samene som et truet urfolk, et viktig kirkelig anliggende.

De store verdensutfordringer angår også oss i våre lokalsamfunn. Digitalisering og sosiale medier knytter oss alle tettere på hverandre. Samtidig er kirken i ferd med å finne sin nye posisjon som en del av sivilsamfunnet uten at stat eller kommune kan ta ansvar for virksomheten. Kirken er "alene hjemme" og må finne sin vei. Arbeidet med kirkelig organisering vil også bli sentral for bispedømmet fremover.

Kirkelig organisering handler ikke om å vinne posisjoner og makt, men å bruke våre ressurser på å bygge menigheter, drive diakoni og være en troverdig partner globalt. Kirkens strategiplan for 2022-2029 ser det lokale og globale i sammenheng, den makter å løfte blikket slik at vi kan finne håp og tro og den utfordrer oss til diakoni og kjærlighet.

Med kirkens strategiplan *Mer himmel på jord* har vi et verktøy som kan gjøre at kirken blir tydeligere og mer relevant for mennesker. For biskop og bispedømmeråd vil det derfor være en viktig oppgave å bidra til at alle kirkelige organer kan finne sitt handlingsrom innenfor den strategien som Kirkemøtet har vedtatt for de neste åtte årene. Det betyr at det er tid for samhandling og gå i samme retning. Det er viktig for kirken, for vårt vitnesbyrd i verden, men enda viktigere for at mennesker skal finne tro, håp og kjærlighet.

Vi har over år sett en synkende tendens i gudstjenestedeltakelse, dåpsoppslutning og deltakelse i barne- og ungdomsarbeidet. Dette er utviklingstrekk som bekymrer, men som også kan gi inspirasjon til å være innovativ og modig. Overfor denne type utfordringer opplever vi at både kirkens nye strategiplan og bispedømmerådets nøkkelbegreper *vennlig, viktig, modig og dyktig* er gode verktøy. Formidling og kommunikasjon til bredere grupper i befolkningen blir derfor vesentlig i satsingen fremover.

Det gjøres mye godt rekrutteringsarbeid både i bispedømmet og i fellesrådene. Allikevel opplever vi sviktende rekruttering. Det er grunn til å tenke at dette henger sammen med jevnt over lavere deltakelse av ungdom i menighetsarbeidet. Satsing og profilering rettet mot ungdom fra konfirmasjon og oppover vil være en nøkkelgruppe i denne sammenhengen. Bispedømmerådets prioritering av ungdom må derfor videreføres i årene som kommer.

6. Årsregnskap

Nidaros bispedømmeråd hadde et merforbruk på kr 2 070 000 i 2021. Merforbruket skyldes i sin helhet at bispedømmerådet vedtok ekstraordinære tildelinger til kirkelig aktivitet i menighetene. Bakgrunnen for disse tildelingene var å kompensere for virkninger av pandemien og gi et håndslag til fornyet innsats i lokalmenighetene. Til sammen ble det tildelt kr 3 500 000 i ekstraordinære tilskudd.

Ordinær drift uten ekstraordinære tilskudd viser et mindreforbruk på kr 1 430 000.

Regnskapsrapportene fra felles økonomienhet viste frem til oktober 2021 at bispedømmet ville få et betydelig mindreforbruk. På den bakgrunn ble det vedtatt ekstraordinære tilskudd. Kvaliteten på regnskapsrapporter og prognoser vil gjennomgås med økonomienheten i Kirkerådet i 2022 med tanke på læring og forbedring. Samtidig er det viktig å holde fast på at det i krevende tider er svært positivt med ekstraordinære tiltak som kan styrke lokalmenighetene.

	Regnskap	Budsjett	Avvik
Budsjettgruppe 1 - Driftsregnskapet	31.12.2022	31.12.2021	
Inntekter	-1 770	-1 246	524
Tilskudd/varekjøp	2 079	232	-1 847
Lønnskostnader	107 391	107 424	33
Andre driftskostn	13 762	14 122	360
Sum budsjettgruppe 1	121 462	120 532	-930
Samlet tildeling budsjettgruppe 1		120 532	
Avvik budsjett mot tildeling, budsjettgruppe 1			-
Avvik regnskap mot tildeling, budsjettgruppe 1			-930

	Regnskap	Budsjett	Avvik
Budsjettgruppe 2 og 3 - Tilskudd *	31.12.2022	31.12.2021	
Trosopplæring	33 557	32 536	-1 021
Diakoni	6 996	6 996	-
Undervisning	6 682	6 563	-119
Kirkemusikk	112	112	-
Nidaros domkirke	3 343	3 343	-
OVF	723	723	-
Gruppe 3 (kun KR)	-	-	-
Sum budsjettgruppe 2 og 3	51 413	50 273	-1 140
Samlet tildeling budsjettgruppe 2 og 3		50 273	
Avvik budsjett mot tildeling, budsjettgruppe 2 og 3			-
Avvik regnskap mot tildeling, budsjettgruppe 2 og 3			-1 140

* Tilskudd = Koststed XXX5xxx

Sum 2021	172 875	170 805	-2 070
-----------------	----------------	----------------	---------------

Tabellen nedenfor viser hvordan årsregnskapets merforbruk er kostnadsført mot virksomhetenes oppsparte midler. Saldoen i balansekontoen bestod ved inngangen av 2021

på kr 3 324 000. Ved utgangen av 2021 er den redusert tilsvarende merforbruket til kr 1 254 000. Merforbruket i 2021 får derfor ingen umiddelbare virkninger for driften i 2022, men reduserer bispedømmerådets evne til å håndtere større uforutsette utgifter.

Årsbudsjettet og bruk av mer/mindreforbruk	Tildelt ramme 2021	Budsjettert bruk av akk. mer-/mindreforbruk	Årsbudsjett 2021
Budsjettert under gruppe 1, drift	120 532	-	120 532
Budsjettert under gruppe 2 og 3, tilskudd	50 273	-	50 273
Sum budsjettgrupper	170 805	-	170 805

Akkumulert mer-/mindreforbruk

-formål: vise "oppsparte midler" for enhetene og endringen i disse

Akkumulert mer-/mindreforbruk	Akkumulert "beholdning" pr 01.01.21	Mer-/mindreforbruk 2021	Akkumulert "beholdning" 31.12.21
Akkumulert i budsjettgruppe 1	2 183	-930	1 253
Akkumulert i budsjettgruppe 2 og 3	1 141	-1 140	1
Sum budsjettgrupper	3 324	-2 070	1 254

Spesifikasjonen nedenfor viser tildelingen fra OVF midlene. Diakoni, barn og unge, kultur og misjon er prioritert i tildelingen for 2021.

Spesifikasjon av Ovf-midlene:	2021		
	Regnskap	Budsjett	Avvik
OVF			
Administrasjon - 491	-		-
Diakoni - 492	162	162	-
Barn og unge - 493	190	190	-
Gudstjenesteliv - 494	-	-	-
Kirkemusikk og kultur - 495	171	171	-
Samisk kirkeliv -496	-	-	-
Andre fellestiltak (inkl SMM) - 497	200	200	-
Ovf total (for rapportering til Ovf)	723	723	-

